

Cursoacadémico: IES Nº 5 2024-25

Departamento: DIBUJO

1. Concreción curricular de la materia:

LABORATORIO DE CREACIÓN AUDIOVISUAL 1º ESO

1.1 Elementos curriculares del nivel:

OBJETIVOS

Teniendo en cuenta que todos los **objetivos** (RD 217/2022, artículo 7) se plantean a lo largo de toda la etapa, y todas las materias se implican en su consecución, consideramos que esta programación contribuye especialmente alcanzar los siguientes:

OBJETIVOS (RD 217/2022, artículo 7)	VINCULACIÓN CON LA PROGRAMACIÓN
a) Asumir responsablemente sus deberes , conocer y ejercer sus derechos en el respeto a las demás personas, practicar la tolerancia, la cooperación y la solidaridad entre las personas y grupos, ejercitarse en el diálogo afianzando los derechos humanos como valores comunes de una sociedad plural y prepararse para el ejercicio de la ciudadanía democrática .	Entendemos el aula como un espacio de convivencia y por tanto, consideramos necesario definir unas normas (redactadas desde el consenso), que más allá de la tolerancia fomenten el respeto y la responsabilidad como la capacidad de decidir y actuar libremente comprendiendo las consecuencias.
c) Valorar y respetar la diferencia de sexos y la igualdad de derechos y oportunidades entre ellos. Rechazar los estereotipos que supongan discriminación entre hombres y mujeres.	El diseño de actividades y la consecución de un producto final, lo planteamos con el objetivo de fomentar la igualdad y la aceptación de la pluralidad mediante la visualización del <i>currículum oculto</i> .
d) Fortalecer sus capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con las demás personas, así como rechazar la violencia, los prejuicios de cualquier tipo, los comportamientos sexistas y resolver pacíficamente los conflictos.	La metodología activa implica diferentes tipos de interacción, lo que favorece la cohesión de grupo. Aprender de manera conjunta aunque seamos diferentes, y por tanto, entender la diversidad como la riqueza que es.
e) Desarrollar destrezas básicas en la utilización de las fuentes de información para, con sentido crítico, adquirir nuevos conocimientos. Desarrollar las competencias tecnológicas básicas y avanzar en una reflexión ética sobre su funcionamiento y utilización.	En la fase inicial del proceso de trabajo hacia el producto final, utilizamos diversas fuentes de información. Así como para su desarrollo y creación, y por último para su difusión.
g) Desarrollar el espíritu emprendedor y la confianza en sí mismo, la participación, el sentido crítico, la iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y asumir	Va implícito en el planteamiento de las actividades de desarrollo y aprendizaje. Diseñadas para que tomen conciencia de lo que aprenden, cómo lo aprenden y por qué lo aprenden. Además el alumnado participa

responsabilidades.

en el proceso de evaluación.

j) Conocer, valorar y respetar los aspectos básicos de la cultura y la historia propias y de las demás personas, así como el patrimonio artístico y cultural.

En todas las situaciones de aprendizaje utilizamos referentes culturales diversos, para sumar las diferentes culturas presentes en el aula y en su entorno.

1.1.1 Competencias específicas

Las **competencias específicas** se definen y describen en el *Decreto 107/2022*, son las siguientes:

CE1	Explorar propuestas audiovisuales desde una perspectiva inclusiva y abierta , analizando sus elementos formales y comunicativos básicos, y valorando la importancia de la diversidad cultural .
CE2	Elaborar propuestas audiovisuales experimentando con diferentes recursos, técnicas y herramientas y aplicando los códigos básicos del lenguaje visual y audiovisual en la transmisión de ideas, sentimientos y emociones.
CE3	Participar de todas las fases del proceso de producción audiovisual colectivo, asumiendo diferentes roles con autoexigencia y compromiso , proporcionando soluciones a los distintos retos y respetando las aportaciones del resto de participantes.
CE4	Compartir las propuestas audiovisuales individuales y colectivas a través de diferentes canales y medios, empleando la terminología propia del área y promoviendo la participación en la vida cultural del centro educativo.

El *Decreto 107/2022*, establece la **relación** entre las **competencias clave** y las **competencias específicas** de la siguiente manera:

COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA	CE1, CE2, CE3, CE4	El uso del lenguaje oral y escrito es necesario en cada momento y en cada fase del trabajo.
COMPETENCIA PLURILINGÜE	CE1, CE2, CE4	Se trabaja con referentes audiovisuales de zonas geográficas diversas, se desarrollará tanto en la fase de análisis como en la creación y difusión.
COMPETENCIA MATEMÁTICA Y COMPETENCIA EN CIENCIA	CE2, CE4	En cuanto a que los medios y procesos tecnológicos son necesarios para el desarrollo de proyectos en esta materia.
COMPETENCIA DIGITAL	CE1, CE2, CE4	Utilizamos los medios digitales para producir y crear propuestas, así como para darles difusión.

COMPETENCIA DE CONCIENCIA Y EXPRESIÓN CULTURALES	CE1	El hecho de entender la relevancia del entorno cultural y artístico como elemento que construye la identidad y el compromiso social.
---	-----	--

Aunque el *Decreto 107/2022* no relaciona las otras tres competencias clave, consideremos que también contribuimos desde esta materia a su consolidación:

COMPETENCIA PERSONAL, SOCIAL Y DE APRENDER A APRENDER	CE3	El hecho de participar de manera consciente en el proceso creativo, asumiendo diferentes roles, respetando otras opiniones, evaluando su trabajo y aprender de los errores, conlleva ser consciente del proceso de aprendizaje.
COMPETENCIA CIUDADANA	CE1, CE2, CE4	A través de los diferentes referentes con los que trabajamos incluimos de manera transversal temas como la sostenibilidad, el respeto, la igualdad, etc. En definitiva, tomamos conciencia del valor de la diversidad.
COMPETENCIA EMPREENDEDORA	CE2, CE4	Está implícita en la producción y creación de productos audiovisuales, así como en su difusión.

La **contribución de la programación** a la adquisición de las **competencias específicas** y, por tanto, las **competencias clave**, se **concreta** para cada **situación de aprendizaje**. Trabajamos las competencias específicas de **manera integrada**, no secuencial.

El *Decreto 107/2022*, enumera y define los **criterios de evaluación** y los presenta asociados a las **competencias específicas** que evalúan de la siguiente manera:

CE1	CrEv1.1	Reconocer la función del lenguaje audiovisual como medio de expresión y comunicación contemporáneo, observándolo en diferentes manifestaciones culturales y artísticas .
	CrEv1.2	Analizar diferentes propuestas audiovisuales reconociendo sus características formales y comunicativas a través de los códigos y formatos propios del lenguaje audiovisual.
	CrEv1.3	Distinguir los aspectos éticos de las diferentes producciones audiovisuales apreciando aquellas prácticas culturales que contemplan la diversidad y la inclusividad como valores fundamentales.
	CrEv1.	Valorar la comunicación audiovisual como forma

SABERES BÁSICOS

Los **saberes básicos**, según define el *Decreto 107/2022*, son los necesarios para adquirir las **competencias específicas** y se dividen en **dos bloques**, y a su vez en subbloques. La **secuenciación de los saberes básicos**, integrando los diferentes bloques y subbloques, queda definida en cada **situación de aprendizaje**. De manera esquemática, los saberes básicos se estructuran del siguiente modo:

BLOQUE 1. FUNDAMENTO S DEL LENGUAJE AUDIOVISUAL (CE1, CE2, CE4)	SUBBLOQUE 1.1. Imagen fija e imagen en movimiento.
	SUBBLOQUE 1.2. Lenguaje audiovisual básico.

	4	expresiva y estética y como referente cultural e identitario reconociendo, a través de diferentes canales y medios, su presencia e impacto social .	BLOQUE 2. PROMOCIÓN AUDIOVISUAL (CE2, CE3, CE4)	SUBBLOQUE	2.1. Planificación.	
	CrEv2.1	Utilizar los referentes audiovisuales percibidos como estímulo para las propias producciones, incorporando sus características formales y comunicativas al propio repertorio de recursos expresivos.		SUBBLOQUE	2.2. Preproducción, producción y postproducción.	
				SUBBLOQUE	2.3. Difusión.	
CE2	CrEv2.2	Explorar formatos, técnicas y herramientas diversas de creación audiovisual desde el punto de vista de la sostenibilidad y explicando la intencionalidad comunicativa de las diferentes propuestas.				
	CrEv2.3	Emplear recursos digitales básicos de producción audiovisual, adecuándose a los objetivos de las diferentes propuestas y respetando la normativa vigente .				
	CrEv2.4	Crear propuestas audiovisuales sencillas transmitiendo diferentes ideas, sentimientos y emociones , teniendo en cuenta el respeto la diversidad y desde un punto de vista inclusivo e innovador .				
CE3	CrEv3.1	Planificar las fases de preproducción, producción y postproducción de propuestas audiovisuales sencillas , individuales o colectivas, distribuyendo los roles de manera inclusiva .				
	CrEv3.2	Asumir diferentes roles de manera responsable, activa y participativa , de acuerdo con los objetivos de las distintas funciones a desempeñar.				
	CrEv3.3	Evaluar el proceso de creación, expresando opiniones y aportando propuestas de mejora de manera asertiva y constructiva.				
CE4	CrEv4.1	Difundir las producciones audiovisuales realizadas desde una perspectiva inclusiva y explorar los diferentes medios y canales para adaptarlos a las características del proyecto y del usuario final.				
	CrEv4.2	Conocer la normativa vigente relativa a las licencias de uso y protección de la propiedad intelectual aplicándola en la difusión de proyectos creativos propios.				
	CrEv4.	Promover la creación de propuestas audiovisuales que				

3	afecten positivamente al contexto educativo y fomentar la participación del alumnado en la vida cultural del centro.	
CrEv4.4	Emplear adecuadamente la terminología específica del lenguaje audiovisual, tanto en la apreciación de referentes como en el proceso de creación propio, utilizando un lenguaje inclusivo y una actitud respetuosa y proactiva .	

Hay que tener en cuenta que, del mismo modo en que tratamos las competencias específicas de manera transversal (y no de manera secuencial) a lo largo del curso, lo mismo sucede con los criterios de evaluación, ya que están orientados a conocer el grado de adquisición de cada una de las competencias específicas de la materia (*Decreto 10//2022*).

1.1.2 Valoración general del progreso del alumnado

INSTRUMENTOS DE RECOGIDA DE INFORMACIÓN – CRITERIOS DE CALIFICACIÓN CUALITATIVA Y CUANTITATIVA

EVALUACIÓN
CRITERIOS DE EVALUACIÓN
CrEv1.1. Leer y analizar campañas publicitarias identificando el lenguaje propio de la publicidad y argumentando de forma crítica sus puntos de vista.
CrEv1.2. Analizar los fundamentos compositivos en diferentes imágenes publicitarias.
CrEv1.3. Distinguir el uso de estereotipos en las imágenes publicitarias y apreciar aquellas que fomentan la diversidad y la inclusividad como valores fundamentales.
CrEv2.1. Reinterpretar obras de arte e imágenes publicitarias experimentando con los recursos gráfico-plásticos para expresar mensajes nuevos.
CrEv2.2. Elaborar de forma creativa un cartel y utilizar diferentes recursos gráficos y técnicos según el mensaje que pretenden transmitir.
CrEv2.3. Crear propuestas que superen estereotipos y convencionalismos, evitando cualquier forma de discriminación y que denuncien sus preocupaciones.
CrEv3.2. Asumir diferentes roles durante las fases del trabajo de manera responsable, activa y participativa.
CrEv3.3. Evaluar diferentes fases del trabajo de manera asertiva y constructiva.
CrEv4.1. Difundir sus propuestas de manera planificada .

CrEv4.4.Emplear la terminología específica de la imagen fija y **utilizando** lenguaje inclusivo tanto en la creación de sus propuestas, como en su exposición.

INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN	CRITERIOS DE CALIFICACIÓN
Observación directa en el aula	15%
Actividades aula	40%
Pruebas objetivas	10%
Proyecto final	20%
Portfolio/libreta del alumnado	10%
Autoevaluación	5%

PLAN DE REFUERZO.

- Cada miembro del departamento se **encargará** de atender de sus propios grupos, a todos aquellos alumnos que necesitan reforzar contenidos porque no llegan al nivel adecuado.
- El profesor/a ,antes de la evaluación cero, se preocupara de conocer el nivel de los alumnos que han elegido esta materia ,preocupándose para conocer su interés en la elección , con el fin de controlar su aprendizaje **desde** su inicio en el primer curso.
- SE REVISARÁN LOS INFORMES DE LOS ALUMNOS SUSPENDIDOS DEL CURSO ANTERIOR para poder atender a la recuperación de dicha asignatura pendiente.
- El Departamento **realizará** un seguimiento del **Plan** de Refuerzo, por parte de cada profesor respecto a sus grupos.

Medidas de respuesta educativa para la inclusión

INCLUSIÓN EDUCATIVA (DUA)	
Formas de implicación	- Facilitamos la elección individual en la elección de la temática del producto a desarrollar, aunque damos pistas. - Resaltamos metas y objetivos y fomentamos la colaboración. - Proporcionamos diferentes instrumentos de autoevaluación.
Formas de representación	- Complementamos la información del aula con recursos diversos en la plataforma digital aules. - Guiamos el proceso de aprendizaje con actividades secuenciadas.
Formas de acción y expresión	- Proponemos actividades variadas que permiten diferentes formas de interacción y de recursos para resolverlas (gráficos, textuales, de ordenación de información, etc.)

Cursoacadémico: IES Nº 5 2024-25

Departamento: DIBUJO

1. Concreción curricular de la materia:

EDUCACIÓN PLÁSTICA VISUAL Y AUDIOVISUAL 2º Y 3º ESO

1.1 Elementos curriculares del nivel:

1.1 OBJETIVOS GENERALES DE ESO

– Teniendo en cuenta que todos los **objetivos** (RD 217/2022, artículo 7) se plantean a lo largo de toda la etapa, y todas las materias se implican en su consecución, consideramos que esta propuesta didáctica (PD) contribuye especialmente alcanzar los siguientes:

OBJETIVOS (RD 217/2022, artículo 7)	VINCULACIÓN CON LA PD
a) Asumir responsablemente sus deberes , conocer y ejercer sus derechos en el respeto a las demás personas, practicar la tolerancia, la cooperación y la solidaridad entre las personas y grupos, ejercitarse en el diálogo afianzando los derechos humanos como valores comunes de una sociedad plural y prepararse para el ejercicio de la ciudadanía democrática .	Entendemos el aula como un espacio de convivencia y, por tanto, consideramos necesario definir unas normas (redactadas desde el consenso), que más allá de la tolerancia, fomenten el respeto y la responsabilidad como la capacidad de decidir y actuar libremente comprendiendo las consecuencias.
c) Valorar y respetar la diferencia de sexos y la igualdad de derechos y oportunidades entre ellos. Rechazar los estereotipos que supongan discriminación entre hombres y mujeres.	El diseño de actividades y la consecución de un producto final, lo planteamos con el objetivo de fomentar la igualdad y la aceptación de la pluralidad mediante la visualización del <i>currículum oculto</i> .
d) Fortalecer sus capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con las demás personas, así como rechazar la violencia, los prejuicios de cualquier tipo, los comportamientos sexistas y resolver pacíficamente los conflictos.	La metodología activa implica diferentes tipos de interacción, lo que favorece la cohesión de grupo. Aprender de manera conjunta aunque seamos diferentes, y por tanto, entender la diversidad como la riqueza que es.
e) Desarrollar destrezas básicas en la utilización de las fuentes de información para, con sentido crítico , adquirir nuevos conocimientos. Desarrollar las competencias tecnológicas básicas y avanzar en una reflexión ética sobre su funcionamiento y utilización.	En la fase inicial del proceso de trabajo hacia el producto final, utilizamos diversas fuentes de información. Así como para su desarrollo y creación, y por último para su difusión.
g) Desarrollar el espíritu emprendedor y la confianza en sí mismo, la participación, el sentido crítico, la iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y	Va implícito en el planteamiento de las actividades de desarrollo y aprendizaje. Diseñadas para que tomen conciencia de lo que aprenden, cómo lo aprenden y porqué lo aprenden. Además el alumnado participa en

asumir responsabilidades.

el proceso de evaluación.

1.2 COMPETENCIAS CLAVE

La LOMLOE define las **competencias clave** como un conjunto de conocimientos, habilidades y actitudes fundamentales que el alumnado debe adquirir a lo largo de la educación obligatoria. Se consideran un objetivo central en la educación y todas las materias debemos contribuir a su consecución. Estas competencias clave se dividen en ocho áreas:

- 1. Competencia en comunicación lingüística.
- 2. Competencia plurilingüe.
- 3. Competencia matemática y competencia en ciencia, tecnología e ingeniería.
- 4. Competencia digital.
- 5. Competencia personal, social y de aprender a aprender.
- 6. Competencia ciudadana.
- 7. Competencia emprendedora.
- 8. Competencia en conciencia y expresión culturales.

La adquisición de las **competencias clave** en esta propuesta didáctica queda definida a través de la contribución de la misma a la consecución de las **competencias específicas** para nuestra materia.

1.1.1 Competencias específicas

- Las **competencias específicas** se definen y describen en el *Decreto 107/2022*. Las podemos agrupar en torno a dos procesos diferenciados: **apreciación y creación**, pero que a su vez se complementan, por ello, las trataremos de forma integrada. Las competencias específicas son las siguientes:

CE1	Analizar de manera crítica y argumentada diferentes propuestas artísticas , contemporáneas y de otras épocas, identificando, a través de distintos canales y contextos, referencias socioculturales, funcionalidades y elementos de contenido del patrimonio y de la cultura visual y audiovisual.
CE2	Compartir ideas y opiniones usando la terminología específica del área en la comunicación de las experiencias de apreciación y creación artística.
CE3	Comunicar ideas, sentimientos y emociones, experimentando con los elementos del lenguaje visual y con diferentes técnicas y materiales en la elaboración de prácticas artísticas y creativas.
CE4	Seleccionar de manera responsable y autónoma recursos digitales aplicados a la percepción, la investigación y la creación en el desarrollo de propuestas y proyectos artísticos , desarrollando una identidad y criterio propio en un consumo responsable y sostenible de acuerdo a la normativa vigente.
CE5	Crear producciones artísticas colectivas , atendiendo a las diferentes fases del proceso creativo y aplicando los conocimientos específicos adquiridos.

– El Decreto 107/2022, establece la **relación** entre las **competencias clave** y las **competencias específicas** de la siguiente manera:

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA	CE1, CE2, CE3, CE4, CE5	El uso del lenguaje oral y escrito es necesario en cada momento y en cada fase del trabajo, así como el empleo de terminología específica.
COMPETENCIA PLURILINGÜE	CE1, CE2, CE4	Se trabaja con referentes audiovisuales de zonas geográficas diversas, locales y globales, por tanto, se accede a la información de lenguas diferentes. Esto se tiene en cuenta también en las fases de creación y difusión de los proyectos.
COMPETENCIA MATEMÁTICA Y COMPETENCIA EN CIENCIA	CE1, CE3, CE4, CE5	Los medios y procesos tecnológicos son necesarios para el desarrollo de proyectos en esta materia.
COMPETENCIA DIGITAL	CE4	Entornos virtuales de aprendizaje como medios para el conocimiento de la cultura visual y audiovisual. Además, utilizamos los medios digitales para producir y crear propuestas, así como para darles difusión.
COMPETENCIA PERSONAL, SOCIAL Y DE APRENDER A APRENDER	CE1, CE4 CE5	El hecho de participar de manera consciente en el proceso creativo, asumiendo diferentes roles, respetando otras opiniones, evaluando su trabajo y aprender de los errores, conlleva ser consciente del proceso de aprendizaje.
COMPETENCIA CIUDADANA	CE1, CE4,CE5	A través de los diferentes referentes con los que trabajamos incluimos de manera transversal temas de relevancia social. En definitiva, tomamos conciencia del valor de la diversidad desde una perspectiva inclusiva, multicultural, igualitaria y sostenible.
COMPETENCIA EMPRENDEDORA	CE3, CE5	Se encuentra implícita en la producción y creación de productos audiovisuales, así como en su difusión.
COMPETENCIA EN CONCIENCIA Y EXPRESIÓN CULTURALES	CE1, CE2,CE3, CE4,CE5	Supone el hecho de entender la relevancia del entorno cultural y artístico como elemento que construye la identidad y el compromiso social, a través de los referentes estudiados y las propuestas desarrolladas en los diferentes proyectos artísticos.

– La **contribución de la propuesta didáctica** a la adquisición de las **competencias específicas** y, por tanto, las **competencias clave**, se **concreta** para cada **situación de aprendizaje** en las programaciones de aula. Trabajamos las competencias específicas de **manera integrada**, no secuencial.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN

- El *Decreto 107/2022*, enumera y define los **criterios de evaluación** y los presenta asociados a las **competencias específicas** que se evalúan de la siguiente manera:

CRITERIOS DE EVALUACIÓN PARA 2º DE ESO		
CE1	C1.1	Buscar información , a través de diferentes canales y contextos, acerca de propuestas artísticas diversas desarrollando el criterio propio a partir de su análisis.
	C1.2	Examinar propuestas artísticas del entorno patrimonial y de la cultura visual y audiovisual, a través de recursos y agentes culturales del de contenido esenciales .
	C1.3	Identificar los mensajes de diferentes creaciones artísticas clasificando los elementos que intervienen en la comunicación.
	C1.4	Apreciar la diversidad de propuestas en manifestaciones culturales y artísticas de los diferentes contextos geográficos e históricos.
	C1.5	Relacionar los referentes y elementos de la contemporaneidad artística con los desafíos y retos del presente, apreciando su aportación a la transformación social .
CE2	C2.1	Emplear vocabulario específico del área de manera correcta para valorar la experiencia de apreciación de los diferentes referentes artísticos.
	C2.2	Incorporar terminología específica del área en el proceso de comunicación oral y escrita de la experiencia de creación.
	C2.3	Compartir información extraída de diversas fuentes de forma contrastada y establecer discursos y debates con asertividad.
CF3	C3.1	Experimentar con diversidad de técnicas y

SABERES BÁSICOS

- Los **saberes básicos**, según define el *Decreto 107/2022*, son los necesarios para adquirir las **competencias específicas** y se dividen en **dos bloques**, y a su vez en subbloques. La **secuenciación de los saberes básicos**, integrando los diferentes bloques y subbloques, queda definida en cada **situación de aprendizaje** para cada uno de los niveles de ESO, teniendo en cuenta la continuidad entre segundo y tercer curso.
- De manera esquemática, los saberes básicos se estructuran del siguiente modo:

BLOQUE 1. PERCEPCIÓN Y ANÁLISIS (CE1, CE2, CE4)	B1.1. Exploración e interpretación del entorno.	G1. Patrimonio artístico y cultura visual contemporánea.
		G2. Actitudes.
		G3. Entornos digitales.
	B1.2. Alfabetización visual y audiovisual.	G1. Percepción visual.
		G2. Comunicación visual y audiovisual.
		G3. Elementos configuradores del lenguaje visual y audiovisual.
BLOQUE 2. EXPERIMENTACIÓN Y CREACIÓN (CE1, CE3, CE4, CE5)	B2.1. La experiencia artística: técnicas y materiales de expresión gráfico-plástica y de creación visual y audiovisual. Ámbitos de aplicación.	G1. Expresión gráfico-plástica.
		G2. Dibujo geométrico.
		G3. Creación audiovisual.
	B2.2. La experiencia artística individual y colectiva: procesos de	G4. Terminología específica del área.
		G1. Las fases del proceso creativo.
		G2. Actitudes.

		materiales adecuándose a los objetivos planteados en cada una de las propuestas, incluyendo posibilidades no convencionales .		trabajo.	
	C3.2	Emplear las posibilidades comunicativas y expresivas de formatos y materiales de la contemporaneidad artística en la elaboración de propuestas creativas sencillas.			
	C3.3	Idear propuestas artísticas en las que las técnicas y materiales seleccionados estén al servicio del mensaje que se pretende transmitir.			
	C3.4	Demostrar hábitos de constancia y autoexigencia tanto en el proceso como en el resultado final.			
	C3.5	Incorporar los referentes y elementos de la contemporaneidad artística como estímulo en propuestas creativas propias.			
CE4	C4.1	Buscar información y recursos aplicados a las artes plásticas, visuales y audiovisuales, en diferentes entornos digitales .			
	C4.2	Probar diferentes recursos digitales en la percepción, experimentación y creación de las diferentes propuestas y producciones.			
	C4.3	Conocer la normativa vigente de protección de datos y autoría, aplicándola de manera responsable en la creación y difusión de contenidos.			
CE5	C5.1	Participar activamente en la planificación de producciones artísticas multidisciplinares , adecuando las decisiones adoptadas a los objetivos del proyecto y teniendo en cuenta la perspectiva inclusiva.			
	C5.2	Crear producciones artísticas colectivas experimentando con diferentes posibilidades expresivas y comunicativas , explorando las conexiones con otras materias .			

	C5.3	Asumir diferentes roles en el proceso de planificación, creación y difusión de la producción artística colectiva, con actitud respetuosa e inclusiva.	
	C5.4	Explicar a la comunidad los procesos de trabajo de manera textual, gráfica y/o audiovisual, aportando valoraciones críticas acerca del proceso y el resultado.	
	C5.5	Difundir las producciones artísticas colectivas realizadas utilizando diferentes medios y canales .	
CE1	CRITERIOS DE EVALUACIÓN PARA 3º DE ESO		
	C1.1	Investigar acerca de diferentes propuestas artísticas , a través de distintos canales, contextualizándolas y teniendo en cuenta sus funcionalidades.	
	C1.2	Identificar elementos de contenido esenciales y funcionalidades en la apreciación y análisis de referentes artísticos , a través de recursos y agentes culturales del entorno, incluyendo canales y medios tecnológicos.	
	C1.3	Interpretar los mensajes de diferentes creaciones artísticas, identificando los elementos que intervienen en la comunicación y extrayendo conclusiones para su aplicación en propuestas creativas propias.	
	C1.4	Valorar con respeto y sentido crítico las manifestaciones culturales y artísticas en entornos diversos, desarrollando el criterio propio y argumentando en la construcción de la opinión personal .	
	C1.5	Identificar los desafíos del presente a través del trabajo y mensajes de la creación contemporánea , valorando su	

CE2		contribución a la sociedad actual y adoptando un posicionamiento razonado, crítico y constructivo.	
	C2.1	Valorar de manera argumentada diferentes obras e imágenes , en la experiencia de apreciación, utilizando el vocabulario específico del área.	
	C2.2	Comunicar , de manera oral y escrita, la experiencia de creación elaborando un discurso coherente que describa los procesos de trabajo utilizando terminología propia del área	
	C2.3	Argumentar con criterio y respeto en diferentes momentos de discurso y debate vinculados a la experiencia de apreciación y creación.	
CE3	C3.1	Seleccionar las técnicas más adecuadas en función del objetivo planteado en cada propuesta creativa, incluyendo materiales no convencionales.	
	C3.2	Seleccionar diferentes formatos y materiales propios de las manifestaciones artísticas contemporáneas con finalidad comunicativa en la elaboración de propuestas creativas.	
	C3.3	Crear propuestas artísticas, relacionando las potencialidades expresivas de los diferentes elementos que las conforman con la finalidad comunicativa que se pretende transmitir.	
	C3.4	Consolidar hábitos de constancia y autoexigencia tanto en el proceso como en el resultado final.	
	C3.5	Emplear los referentes y elementos de la contemporaneidad artística seleccionando los más adecuados a la finalidad comunicativa .	

CE4	C4.1	Seleccionar información y recursos aplicados a las artes plásticas, visuales y audiovisuales, en diferentes entornos digitales .	
	C4.2	Emplear diferentes recursos digitales para la percepción, experimentación y creación, seleccionando los más adecuados para los objetivos de las diferentes propuestas y producciones.	
	C4.3	Aplicar buenas conductas para un consumo digital responsable y sostenible , respetando las licencias de uso y las normas vigentes de protección de datos y autoría.	
CE5	C5.1	Diseñar producciones artísticas multidisciplinares , planificando las fases del proceso de trabajo, adecuando las decisiones adoptadas a los objetivos del proyecto, teniendo en cuenta la perspectiva inclusiva .	
	C5.2	Analizar el objetivo comunicativo de las propuestas artísticas colectivas, experimentando con diferentes técnicas , materiales y formatos y estableciendo conexiones con conocimientos de otras materias .	
	C5.3	Relacionar los roles asumidos durante el proceso de planificación, creación y difusión de la producción artística colectiva, con los diferentes ámbitos de aplicación profesional .	
	C5.4	Reflexionar sobre los procesos de trabajo , utilizando registros textuales, gráficos y/o audiovisuales, evaluando cada fase , proponiendo mejoras y exponiendo las conclusiones a la comunidad.	
	C5.5	Planificar la promoción de las producciones artísticas colectivas realizadas, explorando y evaluando diferentes vías de difusión .	

- Hay que tener en cuenta que, del mismo modo en que tratamos las competencias específicas de manera transversal (y no de manera secuencial) a lo largo del curso, lo mismo sucede con los criterios de evaluación, ya que están orientados a conocer el grado de adquisición de cada una de las competencias específicas de la materia (*Decreto 10/2022*).

1.1.2 Valoración general del progreso del alumnado

INSTRUMENTOS DE RECOGIDA DE INFORMACIÓN – CRITERIOS DE CALIFICACIÓN CUALITATIVA Y CUANTITATIVA

- La LOMLOE hace especial hincapié en la necesidad de una **evaluación integral** que no se limite a la medición de resultados numéricos (calificaciones o puntuaciones), sino que tenga en cuenta una variedad de elementos cualitativos. Entendemos la evaluación como un proceso de observación continua, en la que los resultados obtenidos se emplean para mejorar el progreso y desarrollo de nuestro alumnado. Así como para que el propio alumnado sea consciente de su proceso de aprendizaje.
- Todo lo anterior lo materializamos a través de la siguiente tabla resumen, en la que proponemos diferentes **procedimientos e instrumentos de recogida de información** (tanto cuantitativos como cualitativos) que relacionamos con sus **criterios de calificación**, para diferentes tipos de aprendizajes competenciales:

ASPECTOS EVALUABLES		PROCEDIMIENTOS	INSTRUMENTOS	CRITERIOS CALIFICACIÓN	
APRENDIZAJES PRÁCTICOS	Conexión y comprensión	Actividades iniciales	Observación directa (cuaderno profesora)	10%	70%
	Aplicación y análisis	Actividades de desarrollo	Láminas evaluables	60%	
	Evaluación y creación	Actividades de síntesis			
APRENDIZAJES TEÓRICOS	Contenidos teóricos	Prueba objetiva trimestral	Cuestionario		10%
AUTO-REGULACIÓN DEL PROCESO DE APRENDIZAJE	Toma de consciencia de qué y cómo aprenden	Autoevaluación y coevaluación	Portafolio/libreta	5%	10%
	Organización y evolución del trabajo	Autoevaluación		5%	
APRENDIZAJES PARA LA	Respeto a las normas del aula	Observación	Observación directa	5%	10%

CONVIVENCIA			Listado de faltas		
	Contribución al ambiente de trabajo	Observación	Observación directa	5%	

_ El departamento acuerda que la materia suspendida de un curso anterior se superará si se aprueban los dos primeros trimestres de la materia de dibujo que se esté cursando. Si no se supera así se le proporcionará al alumno un dossier de refuerzo que tendrá que realizar y entregar antes de la evaluación final.

PLAN DE REFUERZO.

- Cada miembro del departamento se **encargará** de atender de sus propios grupos, a todos aquellos alumnos que necesitan reforzar contenidos porque no llegan al nivel adecuado.
- El profesor/a ,antes de la evaluación cero, se preocupara de conocer el nivel de los alumnos que han elegido esta materia ,preocupándose para conocer su interés en la elección , con el fin de controlar su aprendizaje **desde** su inicio en el primer curso.
- SE REVISARÁN LOS INFORMES DE LOS ALUMNOS SUSPENDIDOS DEL CURSO ANTERIOR para poder atender a la recuperación de dicha asignatura pendiente.
- El Departamento **realizará** un seguimiento del **Plan** de Refuerzo, por parte de cada profesor respecto a sus grupos

Medidas de respuesta educativa para la inclusión

- La estrategia metodológica que articula esta programación es el **aprendizaje con proyectos**, que deriva del aprendizaje por proyectos (ABP) porque decimos cuál va a ser el camino a través de un diseño previo de **secuencia de actividades** y cuál va a ser el producto final. De esta manera, cada una de las situaciones de aprendizaje se dirige a desarrollar un **producto final**.
- Además, incluimos otras metodologías activas compatibles con el trabajo con proyectos, como el **aprendizaje cooperativo** para el diseño de diferentes actividades y agrupaciones diversas. Esta metodología refuerza valores del aprendizaje con proyectos como el fomento de su responsabilidad, la participación equitativa y la inclusión, el refuerzo de sus habilidades sociales, aprender entre iguales y ver las situaciones desde otra perspectiva, rectificar, consolidar y reafirmar aprendizajes, y al fin y al cabo, la motivación, al sentirse protagonistas de su proceso de aprendizaje.
- Todo ello en el marco del **Diseño universal del aprendizaje (DUA)**, ya que proporcionamos diferentes formas de **representación** para diferentes estilos de aprendizaje, fomentamos la **participación** a través de la acción y la expresión y facilitamos distintas formas de **implicación** que se orienten hacia la motivación y la decisión en el aprendizaje.

ACCIONES DUA PARA LA INCLUSIÓN EN EL AULA

Formas de implicación	- Facilitamos la elección individual en la temática del producto a desarrollar, aunque damos pistas. - Resaltamos metas y objetivos y fomentamos la colaboración. - Proporcionamos diferentes instrumentos de autoevaluación.
Formas de representación	- Complementamos la información del aula con recursos diversos en la plataforma digital aules. - Guiamos el proceso de aprendizaje con actividades secuenciadas.

Formas de acción y expresión

- Proponemos **actividades variadas** que permiten diferentes formas de **interacción, asunción de roles** y de **recursos** para resolverlas (gráficos, textuales, de ordenación de información, etc.)
- Planificamos diferentes **acciones de comunicación** para exponer o presentar nuestro trabajo en el aula, utilizando recursos variados.

MEDIDAS DE RESPUESTA EDUCATIVA

La **igualdad de oportunidades** solo se consigue con un sistema educativo inclusivo, flexible y no discriminador. El alumnado en la etapa de educación obligatoria posee capacidades, habilidades, ritmos y motivaciones de aprendizaje muy diferentes. La diversidad enriquece el proceso de enseñanza-aprendizaje, y debe considerarse un valor positivo que mejora la experiencia de estudiantes y docentes.

- La publicación del *Decreto 104/2018* supone un hito en la legislación en torno a la diversidad. Va más allá del concepto de atención a la diversidad para unos perfiles determinados, y expone en su preámbulo que **educar en la diversidad** es reconocer que **todo el alumnado** tiene **necesidades únicas** que pueden requerir **apoyos en diferente nivel** de amplitud, intensidad y duración.
- Además, con la publicación de la *Orden 20/2019* se regula la organización de la respuesta educativa para la inclusión. Así como el proceso de detección de barreras a la inclusión y la identificación de necesidades.
- Por tanto, volviendo a las medidas de respuesta educativa para la inclusión, el *Decreto 104/2018* las clasifica en cuatro niveles, que podemos agrupar en:
 - **Nivel general**, incluye las medidas de **nivel I** (centro educativo) y las medidas de **nivel II** (grupo-clase). Nuestra propuesta didáctica plantea estrategias metodológicas activas e inclusivas, que permiten una enseñanza adaptativa tanto por exceso como por defecto. Todas ellas se describen en el apartado anterior. También debemos coordinarnos el equipo docente y colaborar con otros agentes como los profesionales de apoyo.
 - **Nivel específico**, según las necesidades del alumnado:
 - **Medidas de nivel III**, dirigidas al alumnado que requiere una **respuesta diferenciada**, individualmente o en grupo, que implica apoyos ordinarios adicionales. Por tanto, las medidas curriculares tienen como referencia el currículo ordinario.
 - **Medidas de nivel IV**, dirigidas al alumnado que requiere una **respuesta individualizada**, de carácter extraordinario y por tanto, implica apoyos especializados adicionales. En todos los casos es preceptivo la evaluación e informe sociopsicopedagógica y Plan de Actuación Personalizado (PAP).
- Además, debemos tener presente que a lo largo del curso se pueden producir situaciones puntuales (duelo o separación) que requieran actuaciones de acompañamiento personalizado que impliquen **refuerzo de autoestima**. Así como situaciones temporales, como una hospitalización, que requieran **medidas transitorias** para facilitar la **continuidad del proceso educativo** y eviten el riesgo de exclusión.
- En la **programación de aula** se definen, para cada **situación de aprendizaje**, las medidas concretas de respuesta para la inclusión.

Curso académico: IES Nº 5 2024-25

Departamento: DIBUJO

1. Concreción curricular de la materia:

TALLER DE ARTE ESCÉNICAS 2ºESO

1.1 Elementos curriculares del nivel:

OBJETIVOS
Teniendo en cuenta que todos los **objetivos** (RD 217/2022, artículo 7) se plantean a lo largo de toda la etapa, y todas las materias se implican en su consecución, consideramos que esta programación contribuye especialmente alcanzar los siguientes:

OBJETIVOS (RD 217/2022, artículo 7)	VINCULACIÓN CON LA PROGRAMACIÓN
a) Asumir responsablemente sus deberes , conocer y ejercer sus derechos en el respeto a las demás personas, practicar la tolerancia, la cooperación y la solidaridad entre las personas y grupos, ejercitarse en el diálogo afianzando los derechos humanos como valores comunes de una sociedad plural y prepararse para el ejercicio de la ciudadanía democrática .	Entendemos el aula como un espacio de convivencia y por tanto, consideramos necesario definir unas normas (redactadas desde el consenso), que más allá de la tolerancia fomenten el respeto y la responsabilidad como la capacidad de decidir y actuar libremente comprendiendo las consecuencias.
c) Valorar y respetar la diferencia de sexos y la igualdad de derechos y oportunidades entre ellos. Rechazar los estereotipos que supongan discriminación entre hombres y mujeres.	El diseño de actividades y la consecución de un producto final, lo planteamos con el objetivo de fomentar la igualdad y la aceptación de la pluralidad mediante la visualización del <i>currículum oculto</i> .
d) Fortalecer sus capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con las demás personas, así como rechazar la violencia, los prejuicios de cualquier tipo, los comportamientos sexistas y resolver pacíficamente los conflictos.	La metodología activa implica diferentes tipos de interacción, lo que favorece la cohesión de grupo. Aprender de manera conjunta aunque seamos diferentes, y por tanto, entender la diversidad como la riqueza que es.
e) Desarrollar destrezas básicas en la utilización de las fuentes de información para, con sentido crítico, adquirir nuevos conocimientos. Desarrollar las competencias tecnológicas básicas y avanzar en una reflexión ética sobre su funcionamiento y utilización.	En la fase inicial del proceso de trabajo hacia el producto final, utilizamos diversas fuentes de información. Así como para su desarrollo y creación, y por último para su difusión.
g) Desarrollar el espíritu emprendedor y la confianza en sí mismo, la participación, el sentido crítico, la iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y asumir	Va implícito en el planteamiento de las actividades de desarrollo y aprendizaje. Diseñadas para que tomen conciencia de lo que aprenden, cómo lo aprenden y por qué lo aprenden. Además el alumnado participa

responsabilidades.

en el proceso de evaluación.

j) Conocer, valorar y respetar los aspectos básicos de la cultura y la historia propias y de las demás personas, así como el patrimonio artístico y cultural.

En todas las situaciones de aprendizaje utilizamos referentes culturales diversos, para sumar las diferentes culturas presentes en el aula y en su entorno.

1.1.1 Competencias específicas

– Citando lo que la ley resuelve al respecto de las **competencias específicas** en Decreto 107/2022 vemos que:
*“Dado que no hay ninguna materia obligatoria en la etapa educativa anterior, **no se puede partir de competencias específicas previas** sino del perfil de final de Primaria. A pesar de que hay competencias específicas, criterios y saberes otras materias como por ejemplo Música, Lengua y Literatura, Educación Física y Educación Plástica, Visual y Audiovisual en Primaria que se vinculan con las artes escénicas, no se puede plantear en términos estrictos de continuidad. (...) Estas competencias se desarrollan de manera interactiva y enriquecedora, mutuamente. La presentación no implica ninguna jerarquía ni ordenación cronológica, y el lugar que se concederá al desarrollo de cada competencia dependerá de la naturaleza particular de cada situación de aprendizaje.”*

1. CE1

Inventar propuestas escénicas breves a partir de estímulos creativos diversos, aplicando y compartiendo ideas personales, elementos, reglas y recursos de los diferentes lenguajes artísticos

2. CE2

3. Interpretar obras o piezas escénicas diversas de creación propia o aliena mediante los instrumentos del cuerpo, la voz, el movimiento, el tiempo y el espacio en la expresión y comunicación de ideas, sentimientos y emociones personales y colectivas

4. CE3

5. Interpretar obras o piezas escénicas diversas de creación propia o aliena mediante los instrumentos del cuerpo, la voz, el movimiento, el tiempo y el espacio en la expresión y comunicación de ideas, sentimientos y emociones personales y colectivas

6. CE4

7. Apreciar producciones escénicas en su contexto sociocultural a través de diferentes canales, aprovechando la propia experiencia y conocimientos para valorar la diversidad de tradiciones, géneros y estilos estéticos.

El Decreto 107/2022, establece la **relación** entre las **competencias clave** y las **competencias específicas** de la siguiente manera:

**COMUNICACIÓN
LINGÜÍSTICA**

**CE1, CE2, CE3,
CE4**

El uso del lenguaje oral y escrito es necesario en cada momento y en cada fase del trabajo.

COMPETENCIA PLURILINGÜE	CE1, CE2, CE4	Se trabaja con referentes audiovisuales de zonas geográficas diversas, se desarrollará tanto en la fase de análisis como en la creación y difusión.
COMPETENCIA MATEMÁTICA Y COMPETENCIA EN CIENCIA	CE2, CE4	En cuanto a que los medios y procesos tecnológicos son necesarios para el desarrollo de proyectos en esta materia.
COMPETENCIA DIGITAL	CE1, CE2, CE4	Utilizamos los medios digitales para producir y crear propuestas, así como para darles difusión.
COMPETENCIA DE CONCIENCIA Y EXPRESIÓN CULTURALES	CE1	El hecho de entender la relevancia del entorno cultural y artístico como elemento que construye la identidad y el compromiso social.

Aunque el *Decreto 107/2022* no relaciona las otras tres competencias clave, consideremos que también contribuimos desde esta materia a su consolidación:

COMPETENCIA PERSONAL, SOCIAL Y DE APRENDER A APRENDER	CE3	El hecho de participar de manera consciente en el proceso creativo, asumiendo diferentes roles, respetando otras opiniones, evaluando su trabajo y aprender de los errores, conlleva ser consciente del proceso de aprendizaje.
COMPETENCIA CIUDADANA	CE1, CE2, CE4	A través de los diferentes referentes con los que trabajamos incluimos de manera transversal temas como la sostenibilidad, el respeto, la igualdad, etc. En definitiva, tomamos conciencia del valor de la diversidad.
COMPETENCIA EMPRENDEDORA	CE2, CE4	Está implícita en la producción y creación de productos audiovisuales, así como en su difusión.

La **contribución de la programación** a la adquisición de las **competencias específicas** y, por tanto, las **competencias clave**, se **concreta** para cada **situación de aprendizaje**. Trabajamos las competencias específicas de **manera integrada**, no secuencial.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN

– El *Decreto 107/2022*, enumera y define los **criterios de evaluación** y los presenta asociados a las **competencias específicas** que evalúan de la siguiente manera:

CE1	CrEv1.1	Aplicar ideas para inventar propuestas escénicas
-----	---------	--

SABERES BÁSICOS

– Los **saberes básicos**, según define el *Decreto 107/2022*, son los necesarios para adquirir las **competencias específicas** y se dividen en **dos bloques**, y a su vez en subbloques. La **secuenciación de los saberes básicos**, integrando los diferentes bloques y subbloques, queda definida en cada

CE2		sencillas a partir de estímulos diversos, utilizando pertinentemente elementos variados del teatro, la danza y otros lenguajes artísticos.
	CrEv1.2	Participar en el diseño de un proyecto sencillo de creación escénica mediante un trabajo colaborativo.
	CrEv1.3	Compartir la experiencia creativa comentando elementos relevantes con respeto por las opiniones de los otros.
	CrEv2.1	Construir, de forma creativa, un personaje dramático desde la expresión física del cuerpo y la técnica vocal, ajustándose a los rasgos expresivos y comunicativos de una obra o pieza dramática..
	CrEv2.2	Enlazar movimientos expresivos en secuencias con coordinación y cooperación con los otros
	CrEv2.3	Hacer un uso correcto de contenidos dramáticos y coreográficos, elementos de la técnica y estilos escénicos.
	CrEv2.4	Describir la experiencia interpretativa compartiendo las opiniones con respeto por los otros.
	CE3	CrEv3.1 Participar en diferentes fases y roles de una producción escénica sencilla, contribuyendo a conseguir un proceso creativo organizado, colaborativo y *integrado
		CrEv3.2 Representar un proyecto sencillo respetando las convenciones establecidas, las indicaciones de la dirección escénica y el resto de participantes.
	CE4	CrEv4.1 Recibir propuestas escénicas diversas, buscando información complementaria en la recepción artística y diferenciando los elementos constitutivos
		CrEv4.2 Comentar una obra escénica o un fragmento empleando la terminología adecuada, describiendo significado, valores artísticos y contexto, y valorando la aportación al patrimonio cultural y la libertad de expresión

situación de aprendizaje. De manera esquemática, los saberes básicos se estructuran del siguiente modo:

BLOQUE 1. CREACIÓN E INTERPRETACIÓN (CE1, CE2)	8. SUBBLOQUE 1.1. Creación
	9. SUBBLOQUE 1.2. Interpretación
BLOQUE 2. PUESTA EN ESCENA (CE3)	10.
BLOQUE 3. PERCEPCIÓN Y ANÁLISIS (CE4)	11.

CrEv4.3

Proponer una interpretación personal de una pieza escénica contrastante con respeto los propios argumentos con los de los otros

– Hay que tener en cuenta que, del mismo modo en que tratamos las competencias específicas de manera transversal (y no de manera secuencial) a lo largo del curso, lo mismo sucede con los criterios de evaluación, ya que están orientados a conocer el grado de adquisición de cada una de las competencias específicas de la materia (*Decreto 10/2022*).

1.1.2 Valoración general del progreso del alumnado

INSTRUMENTOS DE RECOGIDA DE INFORMACIÓN – CRITERIOS DE CALIFICACIÓN CUALITATIVA Y CUANTITATIVA

ASPECTOS EVALUABLES		PROCEDIMIENTOS	INSTRUMENTOS	CRITERIOS CALIFICACIÓN	
APRENDIZAJES PRÁCTICOS	Conexión y comprensión	Actividades iniciales	Anotaciones (cuaderno profesor)	10%	70%
	Aplicación y análisis	Actividades de desarrollo	Fichas de seguimiento	35%	
	Evaluación y creación	Actividades de síntesis	Rúbrica	25%	
APRENDIZAJES TEÓRICOS	Contenidos teóricos	Prueba objetiva trimestral	Cuestionario		10%
AUTO-REGULACIÓN DEL PROCESO DE APRENDIZAJE	Toma de consciencia de qué y cómo aprenden	Autoevaluación y coevaluación	Rutinas de pensamiento	5%	10%
	Organización y evolución del trabajo	Autoevaluación	Portafolio	5%	
APRENDIZAJES PARA LA CONVIVENCIA	Respeto a las normas del aula	Observación	Lista de cotejo	5%	10%
			Listado de faltas		

	Contribución al ambiente de trabajo	Observación	Lista de cotejo	5%	
--	-------------------------------------	-------------	-----------------	----	--

Medidas de respuesta educativa para la inclusión

INCLUSIÓN EDUCATIVA (DUA)	
Formas de implicación	- Facilitamos la elección individual en la elección de la temática del producto a desarrollar, aunque damos pistas. - Resaltamos metas y objetivos y fomentamos la colaboración. - Proporcionamos diferentes instrumentos de autoevaluación.
Formas de representación	- Complementamos la información del aula con recursos diversos en la plataforma digital aules. - Guiamos el proceso de aprendizaje con actividades secuenciadas.
Formas de acción y expresión	- Proponemos actividades variadas que permiten diferentes formas de interacción y de recursos para resolverlas (gráficos, textuales, de ordenación de información, etc.)

- La estrategia metodológica que articula esta programación es el **aprendizaje con proyectos**, que deriva del aprendizaje por proyectos (ABP) porque decimos cuál va a ser el camino a través de un diseño previo de **secuencia de actividades** y cuál va a ser el producto final. De esta manera, cada una de las situaciones de aprendizaje se dirige a desarrollar un **producto final**.
- Además incluimos otras metodologías activas compatibles con el trabajo con proyectos, como el **aprendizaje cooperativo** para el diseño de diferentes actividades y agrupaciones⁰² diversas. Esta metodología refuerza valores del aprendizaje con proyectos como el fomento de su responsabilidad, la participación equitativa y la inclusión, el refuerzo de sus habilidades sociales, aprender entre iguales y ver las situaciones desde otra perspectiva, rectificar, consolidar y reafirmar aprendizajes, y al fin y al cabo, la motivación al sentirse protagonistas de su proceso de aprendizaje.
- Todo ello en el marco del **Diseño universal del aprendizaje (DUA)**, ya que proporcionamos diferentes formas de **representación** para diferentes estilos de aprendizaje, fomentamos la **participación** a través de la acción y la expresión y facilitamos distintas formas de **implicación** que se orienten hacia la motivación y la decisión en el aprendizaje.

Curs acadèmic: 2024-25 IES N°5

Departament: DIBUIX

1. Concreció curricular de la matèria:

EXPRESSIÓ ARTÍSTICA 4t ESO

1.1 Elements curriculars del nivell:

SECUNDÀRIA

1. PERFIL DE SORTIDA DE L' ETAPA

El perfil de sortida de l' alumnat al terme de l' ensenyament bàsic suposa l' adquisició d' una sèrie de competències, coneixements i habilitats que s' espera que el nostre alumnat assoleixi en acabar la seva etapa d' educació obligatòria. El perfil de sortida s' enfoca a desenvolupar una sèrie de **competències clau** centrades en la formació integral de l' alumnat. Aquestes competències clau emanen, al seu torn, dels **objectius generals d' etapa**. Per tant, per definir el perfil de sortida en aquesta proposta didàctica, partim de com contribuïm a l' adquisició dels objectius d' etapa, i com les **competències específiques** de la nostra matèria contribueixen a l' adquisició de les competències clau.

2. OBJECTIUS GENERALS D' ESO

– Tenint en compte que tots els **objectius** (RD 217/2022, article 7) es plantegen al llarg de tota l'etapa, i totes les matèries s'impliquen en la seva consecució, considerem que aquesta proposta didàctica (PD) contribueix especialment assolir els següents:

OBJECTIUS (RD 217/2022, article 7)

VINCULACIÓ AMB LA PD

a) Assumir responsablement els seus **deures**, conèixer i exercir els seus **drets** en el respecte a les altres persones, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans com a valors comuns d' una societat plural i preparar-se per a l' exercici de la **ciutadania democràtica**.

Entenem l'aula com un espai de convivència i, per tant, considerem necessari definir unes normes (redactades des del consens), que més enllà de la tolerància, fomentin el respecte i la responsabilitat com la capacitat de decidir i actuar lliurement comprenent-ne les conseqüències.

c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la **igualtat** de drets i oportunitats entre ells. **Rebutjar els estereotips** que suposin discriminació entre homes i dones.

El disseny d' activitats i la consecució d' un producte final, el plantegem amb l' objectiu de fomentar la igualtat i l' acceptació de la pluralitat mitjançant la visualització del *currículum ocult*.

d) Enfortir les seves **capacitats afectives** en tots els àmbits de la personalitat i en les seves relacions amb les altres persones, així com rebutjar la violència, els

La metodologia activa implica diferents tipus d' interacció, la qual cosa afavoreix la cohesió de grup. Aprendre de manera conjunta encara que siguem

prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.	diferents, i per tant, entendre la diversitat com la riquesa que és.
e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d' informació per, amb sentit crític , adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.	En la fase inicial del procés de treball cap al producte final, utilitzem diverses fonts d' informació. Així com per al seu desenvolupament i creació, i per últim per a la seva difusió.
g) Desenvolupar l' esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.	Va implícit en el plantejament de les activitats de desenvolupament i aprenentatge. Dissenyades perquè prenguin consciència del que aprenen, com l'aprenen i perquè l'aprenen. A més l' alumnat participa en el procés d' avaluació.

3. COMPETÈNCIES CLAU

La LOMLOE defineix les **competències clau** com un conjunt de coneixements, habilitats i actituds fonamentals que l' alumnat de beure al llarg de l' educació obligatòria. Es consideren un objectiu central en l' educació i totes les matèries hem de contribuir a la seva consecució. Aquestes competències clau es divideixen en vuit àrees:

1. Competència en comunicació lingüística.
2. Competència plurilingüe.
3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.
4. Competència digital.
5. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
6. Competència ciutadana.
7. Competència emprenedora.
8. Competència en consciència i expressió culturals.

L' adquisició de les **competències clau** en aquesta proposta didàctica queda definida a través de la contribució de la mateixa a la consecució de les **competències específiques** per a la nostra matèria.

1.1.1 Competències específiques

Es desenvolupen a continuació cinc competències específiques articulades al voltant dels quatre components de la competència clau consciència i expressió culturals i a la resta de les competències clau del currículum. Per a aquest fi també s'han seleccionat uns sabers bàsics agrupats en tres blocs diferenciats: 1. Analitzar, 2. Representar, 3. Compartir, i els respectius subblocs i grups de sabers; unes situacions d'aprenentatge que afavoreixen l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques, i uns criteris d'avaluació que integren al seu torn coneixements, destreses i actituds.

Competència específica 1

CE1. Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa.

Descripció de la competència 1:

La matèria Expressió Artística es fonamenta en els processos d'elaboració de propostes creatives que comuniquen tant sentiments i

emocions com idees que transmeten intencions preestablides, és a dir, diferencia entre l'autoexpressió i la intencionalitat comunicativa. Per a aconseguir-ho, l'alumnat necessitarà comptar amb un repertori creixent de recursos expressius, derivat de l'experimentació amb multiplicitat de tècniques, mitjans, suports i llenguatges, tant gràficoplàstics com digitals, audiovisuals, multimodals i altres formats propis de la contemporaneïtat.

Aprendre a comunicar idees, sentiments i emocions implica travessar un procés d'abstracció que permeta establir connexions significatives entre forma i contingut. Tota comunicació implica una voluntat per transmetre un missatge que ha de ser descodificat pel receptor. En aquest sentit és fonamental aprofundir en el coneixement tant dels elements que configuren el codi visual (forma, color, llum, composició) com dels canals de transmissió de missatges visuals (mitjans a través dels quals percebem les imatges). Així mateix la selecció de tècniques i materials es farà també tenint en compte criteris que reforcen el significat que volem atorgar a les diferents propostes.

Per a estimular la creativitat es partirà de l'experimentació i de la cerca de relacions amb els elements formals i comunicatius de propostes creatives alienes. D'això es derivarà la reflexió que conduïska a la presa de decisions, justificant i argumentant la selecció dels mitjans més adequats a la finalitat expressiva de les produccions i projectes propis.

Competència específica 2

CE2. Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva.

Descripció de la competència 2

L'acostament a referents artístics diversos és necessari no només com a element indispensable per a adquirir un bagatge cultural cada vegada més ric, sinó com a estímul per a les creacions pròpies. Desenvolupar el criteri estètic a través de l'anàlisi de propostes alienes implica enriquir la mirada personal, així com aprendre a valorar la multiplicitat, la diversitat i la complexitat del teixit cultural i artístic.

La dimensió ètica implica la integració d'una categoria axiològica que permeta establir valoracions i interpretacions d'acord amb criteris d'inclusivitat, per tal de poder detectar i qüestionar aquelles representacions que fomenten estereotips, prejudicis o discriminacions de qualsevol ordre.

La creativitat es nodreix de la capacitat d'establir relacions entre elements diversos, i per a això, l'alumnat hauria de ser capaç d'identificar els aspectes configuratius propis de les obres en la seua dimensió comunicativa, comprenent les raons de la producció artística per a contrastar-les amb la pròpia intencionalitat creativa i utilitzar-los en la seua potencial expressió.

En l'acostament als referents serà fonamental el context i comprendre la dimensió ètica que necessàriament subjau a qualsevol producció creativa, fet que propiciarà en l'alumnat no només una actitud reflexiva i crítica en la seua mirada personal cap a propostes creatives, sinó el seu compromís

cap a una producció artística pròpia compromesa amb el present i els seus reptes, amb la inclusivitat i la sostenibilitat, amb les temàtiques de rellevància social i la intenció d'aportar artísticament amb produccions lliures de prejudicis i estereotips.

Competència específica 3

CE3. Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI.

Descripció de la competència 3

Aquesta matèria suposa una oportunitat per a explorar les possibilitats transversals de les arts, pel seu caràcter experimental i analític, que convida a connectar diferents disciplines, siga des d'una perspectiva temàtica, de recursos i processos, com a detonant o com a hibridació de sabers.

Fins i tot partint del contingut propi de les assignatures artístiques, que es recullen de les etapes anteriors amb Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, és indubtable que en les produccions creatives, especialment les contemporànies, les fronteres entre disciplines es

desdibuixen i s'interconnecten multiplicitat de sabers, fet que genera sinergies entre especialitats.

Els processos de creació artística es transformen així en processos d'investigació que impliquen l'experimentació amb estratègies metodològiques diverses i posen en relació coneixements que d'una altra manera romanen compartimentats en disciplines aïllades. Aquesta mirada aperturista afavoreix incorporar temàtiques de rellevància social que afecten totes les disciplines, l'alumnat i a la societat, promovent la connexió amb el seu entorn i els reptes que suposa i valorant les possibilitats de les pràctiques artístiques per a representar o donar resposta a aquests reptes.

Competència específica 4

CE4. Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, tenint en compte les característiques del públic destinatari i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.

Descripció de la competència 4

Si partim que tota producció artística adquireix sentit quan és exposada, apreciada, analitzada i compartida amb un públic, resulta indispensable planificar aquesta difusió.

Per a això és important l'actitud inclusiva, adequant els mitjans i canals de difusió al perfil del públic destinatari de la producció artística. En aquest sentit l'anàlisi del context és fonamental per a poder generar propostes que donen resposta a necessitats concretes i tinguen en compte les característiques personals i socials de l'entorn.

En la fase d'exposició es farà necessari justificar les produccions pròpies, individuals i col·lectives, sobre la base dels criteris que s'han seguit, argumentant les decisions preses des de les tres dimensions estructurals: ètica, estètica i comunicativa. Aquesta justificació aportarà a l'alumnat la capacitat d'argumentar, amb assertivitat, humilitat, empatia i autoconfiança, desenvolupant una actitud oberta per a rebre les opinions alienes, aprendre dels seus errors i plantejar propostes de millora sobre les seues produccions.

Competència específica 5

CE5. Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.

Descripció de la competència 5

Donada la importància de la cultura visual i audiovisual en l'imaginari actual de la societat, és indispensable l'alfabetització visual de l'alumnat perquè pugui fer un ús conscient tant com a usuari com en el seu paper de productor artístic. Per a això és imprescindible dotar-li de recursos per a aproximar-se críticament al món que l'envolta, relacionant la seua pròpia individualitat amb el seu context. Haurà de conèixer la diversitat de llenguatges i àmbits d'aplicació de les pràctiques artístiques, relacionant-los amb el seu entorn i les seues necessitats comunicatives.

A més, serà important comprendre que, més enllà de la funció estètica i expressiva de les manifestacions artístiques existeix una dimensió econòmica, professional i social que confereix a les arts un paper fonamental en la comprensió i interpretació de la complexitat del present i els seus reptes.

En aquest nivell educatiu, aquesta matèria hauria d'oferir a l'alumnat una possible eixida professional, i poder valorar els diferents àmbits d'aplicació professional de les arts i les disciplines creatives com a possibilitat laboral.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 1

CE1. Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa.

Cr 1.1. Seleccionar les tècniques i els materials més adequats a la finalitat comunicativa en els processos de creació artística utilitzant de manera deliberada les possibilitats expressives dels elements del llenguatge visual i audiovisual.

Cr 1.2. Justificar l'adequació de les tècniques i els materials utilitzats al missatge que es desitja comunicar.

Cr 1.3. Utilitzar diversitat de tècniques i materials, incloent-hi els mitjans digitals, en la representació d'idees, emocions i sentiments, prenent en consideració el criteri de sostenibilitat.

Cr 1.4. Valorar la consecució dels processos de treball i la qualitat dels acabats com a part indispensable del procés de creació fomentant l'autoexigència i l'autocrítica.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 2

CE2. Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva.

Cr. 2.1. Relacionar les produccions artístiques pròpies amb altres referents artístics classificant i establint connexions entre els seus elements temàtics i formals.

Cr. 2.2. Argumentar, de manera raonada i respectuosa, els criteris formals i conceptuals de les pròpies creacions utilitzant la terminologia específica de l'àrea.

Cr. 2.3. Integrar la perspectiva de gènere, multicultural, inclusiva i sostenible en les pròpies creacions i valorar la dimensió ètica com a part inherent a la producció artística.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 3

CE3. Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI.

Cr 3.1. Incorporar continguts propis de diferents disciplines en els processos de creació artística establint connexions entre multiplicitat de sabers.

Cr 3.2. Integrar temàtiques de rellevància social, personal i ètica en les creacions pròpies vinculant les pròpies produccions creatives amb els reptes del present.

Cr 3.3. Dissenyar cadascuna de les fases del procés creatiu de manera

SABERS BÀSICS

Els sabers bàsics de la matèria Expressió Artística, necessaris per a adquirir les diferents competències específiques, s'estructuren a partir de tres blocs de continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals.

- El Bloc 1, «Anàlisi», s'articula entorn de les tres dimensions d'anàlisi de les manifestacions artístiques que permeten aprofundir en la relació entre forma i contingut, i fer conscients processos de creació que d'una altra manera no podrien evidenciar-se: la dimensió estètica, la dimensió ètica i la dimensió comunicativa. La dimensió estètica (subbloc 1.1) recull els continguts necessaris per a desenvolupar la sensibilitat i la capacitat de l'alumnat per a relacionar-se amb si mateix i amb el món. Es concreta en els elements formals que conformen el codi del llenguatge plàstic, visual i audiovisual, així com aspectes relacionats amb estils i corrents artístics sorgits a partir del segle XX i la cultura visual i audiovisual contemporània. La dimensió ètica (subbloc 1.2) agrupa els sabers que requereix l'adquisició de principis i valors d'acord amb els reptes i els desafiaments del món contemporani, la importància del respecte a la diversitat cultural i al dret a la participació en la vida cultural. Finalment, la dimensió comunicativa (subbloc 1.3) reuneix els coneixements relatius a la intencionalitat i les funcions dels diferents llenguatges artístics i a la lectura crítica d'imatges, així com als diferents àmbits d'aplicació de les arts.
- El Bloc 2, «Representació», té un caràcter eminentment pràctic i s'estructura entorn de tres subblocs relatius als elements indispensables per al desenvolupament de produccions creatives que preveuen tant producte final com procés creatiu, i tant aspectes formals com aspectes conceptuals. Les tècniques i els procediments de creació artística (subbloc 2.1) es refereixen tant a l'àmbit de la creació gràficoplàstica com a la

coherent a la seua intenció comunicativa, detectar les necessitats de l'entorn i optimitzar els recursos disponibles.

Cr 3.4. Participar en processos col·lectius de creació artística, implicant-se en les diferents fases de treball i assumint de manera proactiva els diferents rols i tasques assignats.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 4

CE4. Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.

Cr 4.1. Planificar la difusió de les diferents produccions artístiques, seleccionant els canals més adequats per a exposar-les segons les característiques del projecte i implicant la comunitat educativa.

Cr.4.2. Utilitzar la normativa vigent en l'ús de recursos TIC i entorns virtuals per a difondre els projectes, promovent una identitat digital respectuosa.

Cr.4.3. Avaluar el producte final, justificant les decisions preses en el procés de treball i rebent amb obertura les opinions alienes i les propostes de millora.

Cr. 4.4. Promoure la participació en la vida cultural difonent les produccions artístiques pròpies i establint relacions amb centres de producció cultural de l'entorn.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 5

CE5. Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.

Cr. 5.1. Identificar els principals sectors professionals de les arts integrant la seua contribució a la societat, la cultura i l'economia.

Cr. 5.2. Argumentar la importància de la diversitat i la sostenibilitat cultural en el desenvolupament de la identitat individual i col·lectiva.

Cr. 5.3. Valorar la diversitat de llenguatges d'expressió artística, participant de l'experiència d'apreciació i creació en processos creatius individuals i col·lectius.

creació audiovisual, als llenguatges de la contemporaneïtat artística i a les aplicacions digitals. Els processos de treball (subbloc 2.2) preveuen la planificació i l'organització del procés creatiu per fases i a través de diferents estratègies metodològiques. Finalment, els eixos temàtics (subbloc 2.3) ofereixen a l'alumnat la capacitat per a relacionar les seues pròpies creacions amb els reptes del segle XXI, així com entendre i integrar la transversalitat i la dimensió social de les arts.

- El Bloc 3, «Comunicació i difusió» presenta els mitjans gràfics, així com visuals i audiovisuals a través dels quals es pot compartir el producte creatiu (subbloc 3.1). D'altra banda, inclou les estratègies comunicatives (subbloc 3.2) que integren la terminologia específica de l'àrea i proporcionarà a l'alumnat recursos per a argumentar i justificar les seues idees entorn de les manifestacions artístiques, tant pròpies com alienes. Finalment, Espais culturals i artístics (subbloc 3.3), es refereix a la identificació d'aquests diferents espais i a les connexions que cal establir amb l'entorn i amb les possibilitats que aquest ofereix. Es recull així mateix el dret a la participació en la vida cultural i la idea de democratització cultural.

BLOC 1. ANÀLISI

CE1, CE2, CE5

SB 1.1. DIMENSIÓ ESTÈTICA

Elements formals: llenguatge visual i audiovisual. Elements morfo-
dinàmics (moviment, ritme, tensió) i escalars (dimensió, format, es-
Estils i corrents artístics a partir del segle XX. Avantguardes artístiques
Cultura visual i audiovisual contemporània. La imatge en el món c-
Disseny disruptiu. Fotografia i identitat.

SB 1.2. DIMENSÍO ÈTICA

Elements ètics en la representació. Perspectiva de gènere, multica-
Respecte cap a la diversitat cultural.
Els reptes del segle XXI i la seua presència en l'art.
Dret a la participació en la vida cultural.

SB 1.3. DIMENSÍO COMUNICATIVA

Elements comunicatius i expressius de la imatge. La comunicació
Finalitat i intencionalitat de les imatges. Funció de les imatges: ex-
Lectura crítica de les imatges. Veritat i postveritat.
Àmbits d'aplicació. Professions i estudis vinculats a la producció c-
producte, de moda, d'interiors i escenografia.
Llenguatges artístics. Interaccions entre disciplines.
La dimensió social de l'art.

BLOC 2. REPRESENTACIÓ CE1, CE3

SB 2.1. TÈCNIQUES I MATERIALS DE CREACIÓ ARTÍSTICA

Tècniques i procediments de representació artística. Tècniques gràfiques i audiovisuals. Animació. Videoart. Aplicacions digitals. Llenguatges artístiques multidisciplinàries. El gest i l'instrument. Materials de creació artística. Sostenibilitat. Qualitats i possibilitats. Relació entre material i significat. L'art del reciclatge. Prevenció i gestió de riscos.	
SB 2.2. PROCESSOS DE TREBALL	
Estratègies i processos de pensament creatiu i divergent. Organització del procés creatiu. Criteris de planificació de projectes. Fases de treball i estratègies de treball en equip.	
BLOC 3. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ CE4	
SB 3.1. MITJANS GRÀFICS, DIGITALS I AUDIOVISUALS	
Mitjans i canals de registre i difusió digitals. Normativa d'ús vigent. Drets d'autoria. Relatoria gràfica. Mètodes de registre, difusió i avaluació gràfics i audiovisuals.	
SB 3.2. ESTRATÈGIES COMUNICATIVES	
Terminologia específica de l'àrea. Estratègies per a l'argumentació i la justificació de criteris. Assertivitat, capacitat d'escolta i llenguatge inclusiu.	
SB 3.3. ESPAIS CULTURALS I ARTÍSTICS	

Museus i centres de producció cultural i artística.
Teatres, cinemes i auditoris.
Espais no convencionals.
Plataformes digitals.

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE INFORMACIÓ. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ QUANTITATIVA I QUALITATIVA.

- La LOMLOE fa especial èmfasi en la necessitat d'una **avaluació integral** que no es limiti al mesurament de resultats numèrics (qualificacions o puntuacions), sinó que tingui en compte una varietat d'elements qualitatius. Entenem l' avaluació com un procés d' observació contínua, en la qual els resultats obtinguts s' empen per millorar el progrés i desenvolupament del nostre alumnat. Així com perquè el propi alumnat sigui conscient del seu procés d' aprenentatge.
- Tot l'anterior ho materialitzem a través de la següent taula resum, en la qual proposem diferents **procediments i instruments de recollida d'informació** (tant quantitativus com qualitatius) que relacionem amb els seus **criteris de qualificació**, per a diferents tipus d'aprenentatges competencials:

ASPECTES AVALUABLES		PROCEDIMENTS	INSTRUMENTS	CRITERIS QUALIFICACIÓ	
APRENTATGES PRÀCTICS	Connexió i comprensió	Activitats inicials	Anotacions (quadern professora)	10%	70%
	Aplicació i anàlisi	Activitats de desenvolupament	Fitxes de seguiment	35%	
	Avaluació i creació	Activitats de síntesi	Rúbrica	25%	
APRENTATGES TEÒRICS	Continguts teòrics	Prova objectiva trimestral	Qüestionari		10%
AUTO-REGULACIÓ DEL PROCÉS D' APRENTATGE	Presa de consciència de què i com aprenen	Autoavaluació i coavaluació	Rutines de pensament	5%	10%
	Organització i evolució del treball	Autoavaluació	Portafoli	5%	

APRENTATGES PER A LA CONVIVÈNCIA	Respecte a les normes de l' aula	Observació	Llista d' acarament	5%	10%
			Llistat de faltes		
	Contribució a l' ambient de treball	Observació	Llista d' acarament	5%	

Mesures de resposta educativa per a la inclusió

1. L'estratègia metodològica que articula aquesta programació és l' **aprenentatge amb projectes**, que deriva de l'aprenentatge per projectes (ABP) perquè diem quin ha de ser el camí a través d'un disseny previ de **seqüència d'activitats** i quin ha de ser el producte final. D' aquesta manera, cadascuna de les situacions d' aprenentatge s' adreça a desenvolupar un **producte final**.
2. A més incloem altres metodologies actives compatibles amb el treball amb projectes, com l' **aprenentatge cooperatiu** per al disseny de diferents activitats i agrupacions diverses. Aquesta metodologia reforça valors de l' aprenentatge amb projectes com el foment de la seva responsabilitat, la participació equitativa i la inclusió, el reforç de les seves habilitats socials, aprendre entre iguals i veure les situacions des d' una altra perspectiva, rectificar, consolidar i reafirmar aprenentatges, i al cap i a la fi, la motivació, en sentir-se protagonistes del seu procés d' aprenentatge.
3. Tot això en el marc del **Disseny universal de l' aprenentatge (DUA)**, ja que proporcionem diferents formes de **representació** per a diferents estils d'aprenentatge, fomentem la **participació** a través de l'acció i l'expressió i facilitem diferents formes d' **implicació** que s'orientin cap a la motivació i la decisió en l'aprenentatge.

ACCIONS DUA PER A LA INCLUSIÓ A L' AULA

Formes d' implicació	- Facilitem l' elecció individual en la temàtica del producte a desenvolupar, encara que donem pistes. - Ressaltem metes i objectius i fomentem la col·laboració. - Proporcionem diferents instruments d' autoavaluació.
Formes de representació	- Complementem la informació de l'aula amb recursos diversos a la plataforma digital. - Guïem el procés d'aprenentatge amb activitats seqüenciades.
Formes d' acció i expressió	- Proposem activitats variades que permeten diferents formes d' interacció, assumpció de rols i de recursos per resoldre-les (gràfics, textuais, d'ordenació d'informació, etc.) - Planifiquem diferents accions de comunicació per exposar o presentar el nostre treball a l'aula, utilitzant recursos variats.

MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA

La **igualtat d'oportunitats** només s'aconsegueix amb un sistema educatiu inclusiu, flexible i no discriminat. L' alumnat en l' etapa d' educació obligatòria té capacitats, habilitats, ritmes i motivacions d' aprenentatge molt diferents. La diversitat enriqueix el procés d' ensenyament-aprenentatge, i s' ha de considerar un valor positiu que millora l' experiència d' estudiants i docents.

1. La publicació del *Decret 104/2018* suposa una fita en la legislació al voltant de la diversitat. Va més enllà del concepte d' atenció a la diversitat per a uns perfils determinats, i exposa en el seu preàmbul que **educar en la diversitat** és reconèixer que **tot l' alumnat té necessitats úniques** que poden requerir **suports en diferent nivell** d' amplitud, intensitat i durada.
2. A més, amb la publicació de l' *Ordre 20/2019* es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió. Així com el procés de detecció de barreres a la inclusió i la identificació de necessitats.
3. Per tant, tornant a les mesures de resposta educativa per a la inclusió, el *Decret 104/2018* les classifica en quatre nivells, que podem agrupar en:
 1. **Nivell general**, inclou les mesures de **nivell I** (centre educatiu) i les mesures de **nivell II** (grup-classe). La nostra proposta didàctica planteja estratègies metodològiques actives i inclusives, que permeten un ensenyament adaptatiu tant per excés com per defecte. Totes elles es descriuen en l' apartat anterior. També ens hem de coordinar l'equip docent i col·laborar amb altres agents com els professionals de suport.
 2. **Nivell específic**, segons les necessitats de l' alumnat:
 1. **Mesures de nivell III**, adreçades a l' alumnat que requereix una **resposta diferenciada**, individualment o en grup, que implica suports ordinaris addicionals. Per tant, les mesures curriculars tenen com a referència el currículum ordinari.
 2. **Mesures de nivell IV**, adreçades a l' alumnat que requereix una **resposta individualitzada**, de caràcter extraordinari i per tant, implica suports especialitzats addicionals. En tots els casos és preceptiu l'avaluació i informe sociopsicopedagògic i Pla d'Actuació Personalitzat (PAP).
 3. A més, hem de tenir present que al llarg del curs es poden produir situacions puntuals (dol o separació) que requereixin actuacions d'acompanyament personalitzat que impliquin **reforç d'autoestima**. Així com situacions temporals, com una hospitalització, que requereixin **mesures transitòries** per facilitar la **continuitat del procés educatiu** i evitin el risc d' exclusió.
 4. En la **programació d' aula** es defineixen, per a cada **situació d' aprenentatge**, les mesures concretes de resposta per a la inclusió.

PROPUESTA PEDAGÓGICA DE DEPARTAMENTO. BACHILLERATO

Curso académico: IES N° 5 2024-25

Departamento: DIBUJO

1. Concreción curricular de la materia:

COMUNICACIÓN AUDIOVISUAL 1º BACHILLERATO

1.1 Elementos curriculares del nivel:

BACHILLERATO

PRESENTACIÓN

La expansión de la sociedad de la información, los medios de comunicación de masa, la globalización y las tecnologías digitales en el mundo contemporáneo propician la interrelación entre las personas y la inmediatez de los procesos comunicativos. Todo ello ha configurado un entorno en el cual la imagen y la narrativa audiovisual forman parte esencial de la comunicación mediática que caracteriza a nuestra época. En la sociedad actual las imágenes son omnipresentes, su influencia en la visión del mundo se refuerza cada día, y configuran una realidad económica, política y social dominada por la llamada "cultura de la imagen", sin precedentes en la historia de la humanidad. Asumir las ventajas que esto tiene también tiene que implicar necesariamente hacer una valoración crítica. Se entiende la comunicación audiovisual como el conjunto de intercambios de mensajes creados y producidos por las personas con la mediación de instrumentos tecnológicos que presentan información mediante sistemas acústicos, ópticos, o una combinación de los dos, con fines informativos, artísticos o ideológicos. Los medios audiovisuales utilizados en este tipo de comunicación se centran especialmente en el manejo y el montaje de imágenes y en el desarrollo y la inclusión de componentes sonoros asociados a estas. El importante papel de la comunicación en la sociedad contemporánea, para informar, entretener y apoyar la formación de los ciudadanos, se puede reconocer claramente en el contexto político, social y cultural en que nos situamos. Y es en este contexto donde los medios de comunicación de masas se han concebido como instrumentos para hacer llegar o difundir a un gran público información y entretenimiento. Pero también publicidad y propaganda que, según los intereses, pueden enmarcarse en la promoción comercial y la influencia en los hábitos de consumo o bien en la manipulación y la imposición de una forma de conocimiento de la realidad poco rigurosa, superficial, estereotipada y falsa, para conseguir la adherencia a una determinada ideología, afiliación partidaria o creencia. Todo lo que nos transmiten los grandes medios de comunicación, la prensa, el cine, la televisión, la radio, Internet, las redes sociales o los videojuegos constituye la vía esencial por la cual la ciudadanía adopta modelos ideológicos, visiones del mundo y pautas de vida. El alumnado está expuesto e inmerso en este mundo audiovisual al cual tienen fácil acceso. Con las pantallas pueden informarse, relacionarse, jugar, crear, transgredir, pero también correr riesgos. La realidad que reflejan las imágenes es poliédrica, de forma que su comprensión dependerá de factores personales como la experiencia, la memoria, los propios conocimientos previos, la cultura, el contexto y los códigos de cada sociedad. El consumo y la difusión de información comunicada esencialmente por la imagen puede tener muchas ventajas, pero también comportar un desprecio hacia el acceso crítico y razonado al conocimiento, en favor de la espectacularización, cosa que abona el terreno para la posverdad, las noticias falsas y la desinformación. Hay que tener una mirada crítica y reflexiva que enfoque la relación entre los jóvenes y las pantallas, dotar de un aprendizaje específico que ayude a comprender los textos mediáticos, aquellos que combinan diferentes lenguajes o formas de comunicación: imagen, vídeo, sonido y texto, de una educación mediática que aporte una competencia descrita como una forma de alfabetización. La alfabetización mediática, en analogía al aprendizaje de una lengua, tiene que ofrecer los instrumentos necesarios para leer e

interpretar imágenes y sonidos de los diferentes medios, pero también para escribirlos. Tiene que proporcionar a la ciudadanía las claves para expresarse, seleccionar la información, ordenarla, utilizarla, interpretarla y valorarla.

Esta es la finalidad de la asignatura de Comunicación Audiovisual, ir más allá de la simple capacitación en el uso eficiente de las tecnologías y procurar un conjunto de competencias que tienen como objetivo fundamental dotar al alumnado de instrumentos tanto para la interpretación analítica y crítica de los contenidos mediáticos como para la participación activa. Esto implica conocer los lenguajes de la comunicación y aprender a expresarse de manera creativa, respetuosa y ética.

Se pretende lograr la capacitación del alumnado de bachillerato para comprender toda la carga comunicativa, estética, de valores y contravalores que tienen los mensajes audiovisuales y cómo se transmiten estos significados, potenciando la capacidad del alumnado para observar, analizar, relacionar y comprender la diversidad de elementos y fenómenos que constituyen la cultura de su tiempo. El enfoque de la materia Comunicación Audiovisual tiene que ser fundamentalmente procedimental, dado que el diseño y la producción es la manera más adecuada para adquirir el conocimiento sobre los lenguajes audiovisuales. Junto con la recepción activa, el análisis crítico y la teorización conceptual que comporta, contribuirá a la formación de ciudadanas y ciudadanos ilustrados en comunicación, más libres, competentes, reflexivos, participativos, selectivos y consumidores críticos respecto de la realidad audiovisual que los rodea. Contribuye a la construcción de la identidad de los estudiantes, así como a diferentes habilidades de la inteligencia para percibir, comprender, interpretar la realidad, apreciar las producciones audiovisuales y comunicar las ideas, los valores y los sueños propios con creaciones individuales o colectivas, indagando e incidiendo en el entorno cultural, social y público en el cual están inmersos, haciendo uso de lenguajes simbólicos específicos.

Como creador, el alumnado tiene que abordar las producciones audiovisuales con unos propósitos comunicativos concretos que impliquen un mensaje y unos destinatarios previamente definidos fuera de su círculo, prestando atención en busca de la autenticidad en la exteriorización de ideas, sentimientos y emociones, la innovación y el pensamiento crítico y autocrítico, así como aquellas de expresión personal, que se difunden y se fomentan especialmente por las redes sociales.

Esta materia optativa de bachillerato tiene un carácter polivalente e interdisciplinario y conecta con aspectos básicos de la alfabetización audiovisual previstos en las competencias específicas, criterios de evaluación y saberes de diferentes materias de la Educación Secundaria Obligatoria, y permite buscar los vínculos con el resto de áreas de conocimiento del ámbito lingüístico, humanístico, científico y artístico, atendiendo en este caso a la especial relación con la lengua y la literatura, la música, las artes plásticas y visuales y la tecnología, muy presentes en los medios en todas las fases de sus procesos.

Todo ello supone una aportación importante de la materia Comunicación Audiovisual a la consecución del perfil competencial del alumnado al finalizar el bachillerato, especialmente en cuanto al logro de la competencia en conciencia y expresión cultural que pide respetar y valorar críticamente la manera en que las ideas y los significados son expresados y comunicados creativamente en las diferentes sociedades.

La competencia clave ciudadana que sitúa al alumnado plenamente en la vida social y cívica se logra con las competencias específicas de una materia que entiende los medios audiovisuales como herramientas culturales fundamentales de expresión y comunicación de unos contenidos que hacen referencia a temáticas sociales, culturales y comunicativas, como por ejemplo la educación por la paz, la igualdad, la solidaridad, la democracia, los valores cívicos, la convivencia intercultural o la sostenibilidad ambiental.

La contribución de la materia resulta sin duda relevante en cuanto a la competencia en comunicación lingüística y a la competencia plurilingüe, puesto que el lenguaje verbal forma parte inseparable de los elementos constitutivos de los medios audiovisuales y, además, comporta una interacción oral y escrita adecuada en unos ámbitos, contextos y propósitos comunicativos diversos, incluyendo la cultura literaria y su relación con la narrativa visual.

Comunicación Audiovisual contribuye al logro de la competencia clave digital, puesto que las tecnologías necesarias para la percepción, el análisis, la creación y la difusión de contenidos audiovisuales son actualmente digitales en las diferentes partes de los procesos. Las

líneas que ordena esta propuesta curricular se dirigen, por lo tanto, a dotar al alumnado de unas competencias específicas que se desarrollen de manera interactiva y enriquecedora mutuamente. La presentación no implica ninguna jerarquía ni ordenación cronológica y el lugar que se concederá al desarrollo de cada competencia dependerá de la naturaleza particular de cada situación de aprendizaje. Las competencias específicas requieren un conjunto de saberes relacionados con los lenguajes y procedimientos básicos del mundo de la imagen y los medios de comunicación audiovisual para hacer un análisis crítico de los mensajes percibidos y poner en práctica las principales técnicas utilizadas en la producción audiovisual.

En las situaciones de aprendizaje se presentan un conjunto de principios que orientan el diseño de actividades destinadas al trabajo del alumnado para lograr las competencias específicas.

Para acabar, los criterios de evaluación orientados a conocer el grado de adquisición de cada una de las competencias específicas de la materia, es decir, el nivel con que el alumnado es capaz de movilizar los saberes, conceptuales, procedimentales y los relativos a actitudes y valores a escala personal y social.

En síntesis, Comunicación Audiovisual tiene como objetivo que el alumnado tendría que ser capaz de identificar y valorar de manera crítica los componentes de la comunicación audiovisual, las tipologías de medios, los elementos que constituyen los lenguajes audiovisuales, la representación que hacen los medios de la realidad y la influencia que tienen los medios sobre los modelos ideológicos, las visiones del mundo y las pautas de vida del público

1.1.1 Competencias específicas

Competencia específica 1.

Analizar y valorar de manera crítica los componentes de la comunicación audiovisual, relacionándolos con el contexto sociocultural, político, económico, ideológico y estético, y con el potencial impacto que tienen sobre el público.

Esta competencia aborda el poder de los medios de comunicación de masas, la inevitable influencia que la comunicación mediática, de masas y persuasiva, aquella que se vehicula a través de los medios de comunicación audiovisual, tiene sobre la sociedad actual a la hora de determinar las pautas de conducta e incluso las ideologías.

El concepto general que tiene el alumnado de la comunicación humana hay que reelaborarlo en el ámbito audiovisual y describir la complejidad en cuanto a la diversidad de códigos y normas de funcionamiento.

Trabajar para lograr la competencia permite abordar la complejidad del fenómeno comunicativo mediático en relación con los diferentes contextos en los cuales se produce el contexto sociocultural con un conocimiento básico de la evolución histórica de los medios en determinadas sociedades y entornos culturales.

Investigar el impacto que los medios audiovisuales tienen sobre la vida cotidiana permite profundizar en las razones de esta influencia. Por ejemplo, el concepto de fascinación por la imagen, exacerbado a partir de la segunda mitad del siglo pasado. El grado de expresividad y emotividad del conglomerado de imágenes y sonidos estructurados provoca en las personas un mecanismo casi espontáneo de credulidad y credibilidad, puesto que apela a menudo a las emociones primarias.

Contribuye al perfil competencial del final de etapa del bachillerato en cuanto a la competencia clave en comunicación lingüística, o la competencia clave ciudadana, por el hecho de pedir interpretar y valorar con actitud crítica textos orales, escritos y multimodales con un énfasis especial en el ámbito de los medios de comunicación, para favorecer un uso eficaz y ético de la comunicación, libre de abusos de poder a través de los códigos verbales y no verbales, participando en diferentes contextos de manera activa e informada y construyendo conocimiento al servicio de la igualdad de derechos de todas las personas, la convivencia democrática, buscando la adopción de un juicio propio y argumentado ante problemas éticos y filosóficos fundamentales y de actualidad con actitud dialogante, respetando la pluralidad de valores, creencias e ideas y rechazando todo tipo de discriminación y violencia.

Y en cuanto a la competencia clave en conciencia y expresión culturales, contribuye a investigar las especificidades e intencionalidades de manifestaciones comunicativas artísticas y culturales procedentes del patrimonio del entorno y global, mediante una postura de recepción activa, lúdica y crítica.

Competencia específica 2.

Analizar producciones audiovisuales de épocas, tipologías y géneros diferentes desde un punto de vista crítico y estético, relacionando los elementos formales con el contenido, la intención comunicativa, la estética, y la representación subjetiva que hacen de la realidad.

Con esta competencia específica se pretende un grado de profundización en la relación entre forma y contenido a través del análisis.

La capacitación para comprender toda la carga comunicativa, estética, de valores y contravalores que comportan los diferentes lenguajes de la comunicación mediática se logrará yendo más allá de la simple participación como espectador pasivo. Como consecuencia, desarrollar la capacidad de pensamiento crítico y sentido estético, así como ampliar los conocimientos culturales.

El análisis dirige sus esfuerzos a aclarar lo que dice una manifestación audiovisual y la manera en que lo dice, identificar los componentes significativos específicos y estructuras de cada medio y sus intencionalidades.

La competencia lleva implícito tener que comunicar los análisis e interpretaciones hechas, es decir, compartir las indagaciones sobre los elementos importantes de la propia experiencia audiovisual, establecer vínculos con las experiencias previas o identificar lo que se ha aprendido y los métodos utilizados.

Para lograr la competencia de análisis serán condiciones necesarias afianzar los hábitos de lectura, estudio y disciplina y dominar, tanto en su expresión oral como escrita, las lenguas de aprendizaje del alumno con fluidez, coherencia, corrección y adecuación a los diferentes contextos de la competencia clave lingüística. Así como la búsqueda avanzada y con criterio de la información necesaria y la creación, integración y reelaboración de contenidos de la competencia digital.

Además, contribuye de manera fundamental al logro de la competencia clave en conciencia y expresión culturales, puesto que exige implicarse, de diferentes maneras y en diferentes contextos, en la comprensión, el desarrollo y la expresión de las ideas propias y valorar el sentido del papel que desarrollan las personas como elementos activos de la sociedad.

Competencia específica 3.

Diseñar acciones y mensajes comunicativos de diferentes tipologías, géneros y formatos utilizando las tecnologías audiovisuales, orientando el uso estructurado de los elementos y códigos hacia diferentes objetivos estratégicos y argumentando sobre la influencia que tienen sobre los receptores potenciales

El desempeño de esta competencia tiene que permitir al alumnado participar en la dinámica creativa de los medios audiovisuales y movilizar simultáneamente el pensamiento divergente y convergente.

Diseñar implica estar abierto a diferentes estímulos para la creación y aplicar ideas, imágenes, emociones, sensaciones o sentimientos y explorar las diversas maneras de transmitir las mediante los elementos y códigos para generar contenidos en

diferentes medios y apoyos comunicativos.

Para llevar a cabo un diseño audiovisual, individual o colectivo, habrá que conocer los elementos, las técnicas, los procesos, comunes y específicos, de los diferentes lenguajes y experimentar. Hacer uso de las propias experiencias personales y elegir los elementos más significativos en relación con la intención creativa, perfeccionar los métodos para utilizarlos valorando la posible influencia sobre los receptores. El diseño implica planificación en la elección creativa de ideas y elementos, organizar de manera coherente y eficaz el material fotográfico, cinematográfico, videográfico o sonoro, así como las fases del proceso, la gestión del tiempo, la revisión constante de estos para hacer ajustes y establecer convenciones para gestionar el grupo y el trabajo colectivo de manera integradora y respetuosa.

Esta competencia específica contribuye al logro fundamental de la competencia clave en conciencia y expresión culturales, puesto que supone seleccionar e integrar con creatividad varios medios, apoyos y técnicas para diseñar y planificar proyectos con creatividad y eficacia, utilizando lenguajes, técnicas, herramientas y recursos diversos.

Competencia específica 4.

Hacer proyectos comunicativos audiovisuales, individuales o colectivos de manera creativa, crítica y responsable planificando las fases de producción, difusión a través de diferentes canales y contextos y los recursos necesarios de acuerdo con criterios éticos, empleando con corrección técnica y expresiva los códigos, las estructuras, los procesos y las tecnologías de los diferentes medios y evaluando el proceso y el resultado.

Esta competencia específica ayuda a valorar, analizar y diseñar para la consecución de un producto que culmina un proyecto comunicativo de carácter audiovisual.

La realización de producciones permite al alumnado experimentar el reto de poner en práctica toda la experiencia audiovisual conjugando de manera colectiva todos los elementos seleccionados previamente de creación al servicio de la expresión final de las ideas, la visión del mundo, los valores y los intereses propios.

Realizar implica seleccionar elementos narrativos, expresivos y plásticos específicos de las artes audiovisuales, integrándolos con creatividad y de manera colaborativa, para elaborar un proyecto que responda a una finalidad determinada

Producir permite conocer características y tipologías básicas, abordar la secuenciación del proyecto, las áreas de trabajo, la técnica, la estética, creativa y de producción, el reparto de tareas y la asunción de roles para la consecución de una pieza audiovisual.

Permite el contacto con las diferentes profesiones vinculadas a la comunicación audiovisual, experimentar las funciones de la dirección de proyectos audiovisuales en las fases de preproducción, rodaje o grabación y posproducción con la gestión eficaz del tiempo disponible

La competencia contribuye al perfil del final de etapa, puesto que ayuda al alumnado a adaptar y organizar conocimientos, destrezas y actitudes para responder con creatividad y eficacia a los retos de producción comunicativa, cultural o artística, teniendo en cuenta la coherencia entre la intención creativa, la conformación final de la obra valorando el producto final. Además de la competencia clave en conciencia y expresión culturales, contribuye a la competencia clave personal, social y de aprender a aprender que hace

referencia a la muestra de sensibilidad hacia las emociones y las experiencias de los otros, la necesidad de tomar decisiones, con sentido crítico y ético, aplicando conocimientos técnicos específicos y estrategias como una oportunidad para aprender

CRITERIOS DE EVALUACIÓN Competencia específica 1 CE1. Investigar los componentes de la comunicación audiovisual, valorando de manera crítica la complejidad en relación con el contexto sociocultural, político, económico, ideológico y estético, y el potencial impacto que tienen sobre el público. 5.1.1. Describir el proceso de la comunicación audiovisual y los elementos que intervienen. 5.1.2. Identificar los emisores en los diferentes medios según pertenezcan a diferentes agentes responsables de la producción, públicos o privados, y los potenciales receptores. 5.1.3. Reconocer, a través de la reflexión y el debate argumentado, el papel de las variables socioculturales, políticas, económicas, ideológicas y estéticas en la construcción de mensajes audiovisuales	SABERES BÁSICOS Se ha estructurado el área en tres bloques interrelacionados, que tienen que ser trabajados de manera integrada con los subbloques correspondientes. El primero, Percepción y análisis, con saberes relativos a los contextos históricos y culturales de la comunicación, la imagen estática y en movimiento, los medios de comunicación audiovisual, así como el conjunto de elementos que configuran los lenguajes audiovisuales y la relación con los significados que transmiten. El segundo bloque, Comunicación y expresión audiovisual, presenta saberes relacionados con el diseño, la producción y la difusión de proyectos comunicativos audiovisuales. 3.2 Bloque 1. Percepción y análisis Los saberes de este subbloque son transversales a todas las competencias, a pesar de estar especialmente vinculados a CE1, CE2 y CE3. 3.2.1 La imagen estática - Imagen fotográfica. Características y géneros contemporáneos. Patrimonio valenciano y de diferentes culturas. - Tipología, características y funciones de las imágenes. Capacidad expresiva y comunicativa. - Dimensión estética, lúdica e ideológica de las imágenes. Lectura crítica. - Lenguaje fotográfico. Tecnología digital. Corrección técnica y expresiva. - La imagen secuencial: el cómic. 3.2.2. La imagen en movimiento - De la imagen estática a la imagen en movimiento: fundamentos y tecnologías históricas. Manifestaciones cinematográficas y audiovisuales contemporáneas. Patrimonio valenciano y de diferentes culturas. - Contexto histórico, sociocultural, artístico y comunicativo del cine. - Dimensión estética, lúdica e ideológica de las imágenes. Lectura crítica de la imagen en movimiento. Capacidad expresiva y comunicativa de la imagen en movimiento. 3.2.3. Medios de comunicación audiovisuales - Percepción visual. - Características y evolución de los medios audiovisuales. El audiovisual en la sociedad contemporánea:

Competencia específica 2

CA2. Analizar producciones audiovisuales de épocas, géneros y tipologías diferentes desde un punto de vista crítico y estético, relacionando los elementos formales con el contenido, la intención comunicativa, la estética y la representación subjetiva que hacen de la realidad.

5.2.1. Identificar elementos expresivos de producciones audiovisuales buscando información adicional, estableciendo conexiones con referentes culturales y determinando su significado.

5.2.2 Argumentar sobre producciones audiovisuales, describiendo qué representación hacen de la realidad y comunicando valoraciones personales críticas y estéticas, haciendo un uso adecuado del vocabulario específico de los diferentes lenguajes y medios.

5.2.3. Compartir argumentos y criterios de valoración sobre producciones audiovisuales a través de diferentes

tecnologías, medios, estrategias y entornos relacionados. Formatos audiovisuales.

- Códigos audiovisuales contemporáneos: fotográfico, cinematográfico, radiofónico, televisivo y multimedia. Radio y podcast: características técnicas y expresivas. Televisión: características técnicas y expresivas. Los videojuegos. La imagen en movimiento en las redes sociales.

- Terminología relativa a los diferentes lenguajes y medios.

- Perspectiva de género y diversidad en los lenguajes audiovisuales.

3.3 Bloque 2. Comunicación y expresión audiovisual

Los saberes de este bloque son transversales a todas las competencias, a pesar de estar especialmente vinculados a CE1, CE2, CE3 y CE4.

3.3.1. Comunicación

- Comunicación: proceso comunicativo.

- Comunicación mediática: características, funciones y efectos de la comunicación de masas.

- Relación entre comunicación, cultura, política y economía.

- Comunicación y derechos: libertad de expresión, protecciones y limitaciones legales.

- Tratamiento de la diversidad y la igualdad.

- Actitudes éticas de emisor y receptor.

3.3.2. Producción audiovisual

Planificación

- Tipología de proyectos.

- Fases del trabajo: preproducción, rodaje, grabación/toma de imágenes, posproducción.

- Estrategias de creatividad y toma de decisiones.

- Roles en la producción audiovisual. Distribución inclusiva.

- Pautas de atención, escucha activa, responsabilidad y sentido crítico.

3.3.2.2. Producción y posproducción

- Narrativa audiovisual. El relato de ficción y no ficción.

- Estructura fílmica: plano, escena y secuencia.

- El guion. Fases de elaboración: idea, sinopsis, trama, argumento, escaleta, tratamiento. Tipología: literario, técnico, gráfico. Elementos: personajes, diálogos, secuencia, conflicto.

- Puesta en escena: localizaciones, elementos visuales, interpretación, caracterización y movimiento de los personajes.

- Medios técnicos para la realización: elementos de grabación de imagen y sonido, iluminación y herramientas digitales para diseño y manipulación de imágenes. Montaje audiovisual. Comunicación radiofónica y podcast.

- Elementos técnicos de grabación. Relación imagen y sonido. Funciones expresivas del sonido.

Introducción a la edición no lineal. Continuidad, transiciones, ritmo. Efectos visuales.

- Retoque digital. Etalonaje y sonorización.

- Valoración y evaluación de procesos y resultados.

canales y contextos, mostrando responsabilidad y crítica respecto a los mensajes que emiten los diferentes medios públicos o privados.

Competencia específica 3

CA3. Diseñar acciones y mensajes comunicativos de diferentes tipologías, géneros y formatos utilizando las tecnologías audiovisuales como medio de expresión, orientando el uso estructurado de los elementos y códigos hacia diferentes objetivos estratégicos y argumentando sobre la influencia que tienen sobre los receptores potenciales.

5.3.1 Explorar diferentes aproximaciones en la transmisión de ideas, sentimientos o emociones mediante el diseño de mensajes y acciones audiovisuales diversas adaptadas a diferentes grupos y tipos de receptores.

5.3.2 Elaborar un proyecto audiovisual valorando su dimensión informativa, lúdica, artística e ideológica, justificando las decisiones tomadas y ejerciendo, con criterio y respeto, la libertad de expresión personal.

3.3.2.3 Difusión

- Recursos digitales aplicados a la difusión de proyectos audiovisuales.
- Normativa vigente en relación con licencias de uso.
- Espacios de exhibición convencionales y alternativos.
- Estudios y profesiones relacionadas: oportunidades de desarrollo personal, social y económico

5.3.3 Planificar las fases de una producción audiovisual sencilla individual y/o colectiva mediante un proceso creativo de elección de ideas y gestión de recursos materiales y humanos de manera sostenible e integradora, y valorando la dimensión profesional vinculada a las diferentes áreas.

Competencia específica 4

CA4. Ejecutar proyectos comunicativos audiovisuales, individuales o colectivos, de manera creativa, crítica y responsable planificando las fases de producción, difusión a través de diferentes canales y contextos y los recursos necesarios de acuerdo con criterios éticos, empleando con corrección técnica y expresiva los códigos, las estructuras, los procesos y las tecnologías de los diferentes medios y evaluando su proceso y el resultado.

5.4.1 Aplicar herramientas tecnológicas de producción audiovisual en la realización de proyectos comunicativos diversos, desarrollando diferentes dinámicas de trabajo individual y en

grupo, de manera activa, planificada, respetuosa y responsable.

5.4.2 Crear producciones audiovisuales que den forma coherente a la intencionalidad comunicativa, haciendo uso de los elementos de la narrativa visual y la integración del sonido con exigencia a la calidad del acabado.

5.4.3. Explorar diferentes maneras de difundir las producciones audiovisuales valorando el impacto en la recepción según los diferentes contextos y considerando aspectos éticos, legales, de seguridad, de sostenibilidad y de identidad digital.

5.4.4. Compartir la experiencia creativa de selección y toma de decisiones en función del mensaje que se quiere comunicar, valorando la relación entre la intención, el proceso y la producción, y evaluando su resultado.

1.1.2 Valoración general del progreso del alumnado

INSTRUMENTOS DE RECOGIDA DE INFORMACIÓN:

1. Actividades iniciales, de desarrollo y de síntesis.
2. Ejercicios prácticos
3. Prácticas digitales
4. Exámenes
5. Trabajos de ampliación voluntario.

CRITERIOS DE CALIFICACIÓN CUANTITATIVA Y CUALITATIVA:

ASPECTOS EVALUABLES		PROCEDIMIENTOS	INSTRUMENTOS	CRITERIOS CALIFICACIÓN	
APRENDIZAJES PRÁCTICOS	Conexión y comprensión	Actividades iniciales	Anotaciones (cuaderno profesora)	2,5%	35%
	Aplicación y análisis	Actividades de desarrollo	Fichas de seguimiento	30%	
	Evaluación y creación	Actividades de síntesis	Rúbrica	2,5%	
APRENDIZAJES TEÓRICOS	Contenidos teóricos	Pruebas objetivas trimestrales	Exámenes		60%
AUTO-REGULACIÓN DEL PROCESO DE APRENDIZAJE	Toma de conciencia de qué y cómo aprenden	Autoevaluación y coevaluación	Rutinas de pensamiento	1,25%	2,5%
	Organización y evolución del trabajo	Autoevaluación	Rúbrica		
APRENDIZAJES PARA LA CONVIVENCIA	Cumple con las normas del aula	Observación	Lista de cotejo	1,25%	2,5%
			Listado de faltas		
	Contribución al ambiente de trabajo	Observación	Lista de cotejo	1,25%	

Medidas de respuesta educativa para la inclusión

Formas de implicación

- INCLUSIÓN EDUCATIVA (DUA)
- Facilitamos la **elección individual** en la elección de la temática del producto a desarrollar, aunque damos pistas.
 - Resaltamos **metas y objetivos** y fomentamos la **colaboración**.

- Proporcionamos **diferentes instrumentos** de **autoevaluación**.

**Formas de
representación**

- **Complementamos** la información del aula con recursos diversos en la plataforma digital aules.
- **Guiamos** el proceso de aprendizaje con **actividades secuenciadas**.

**Formas de acción y
expresión**

- Proponemos **actividades variadas** que permiten diferentes formas de **interacción** y de **recursos** para resolverlas (gráficos, textuales, de ordenación de información, etc.)

PROPOSTA PEDAGÒGICA DE DEPARTAMENT. BATXILLERAT

Curs acadèmic: IES Nº 5 2024-25

Departament: DIBUIX

1. Concreció curricular de la matèria:

DIBUIX ARTÍSTIC I 1r DE BATXILLERAT

1.1 Elements curriculars del nivell:

BATXILLERAT

1. OBJECTIUS I FINS GENERALS DE BATXILLERAT.

- a) Aprofundir en l'acció educativa, per a proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que els permeten desenrotllar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència.
- b) Capacitar l'alumnat per a accedir a l'educació superior.
- c) Dotar l'alumnat d'una formació i uns coneixements generals en relació amb les competències de caràcter més transversal; junt amb una preparació especialitzada, en el marc de la modalitat, i si és el cas via, de Batxillerat triada.
- d) Consolidar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i de respecte pels altres.
- e) Consolidar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l' esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l' alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.
- f) Potenciar la participació activa i democràtica de l'alumnat en l'aula i en el centre, així com en l'exercici de drets i obligacions.
- g) Desenrotllar metodologies didàctiques actives i innovadores que incloguen l'ús de mètodes i tècniques d'investigació per part de l'alumnat per a aprendre per si mateix, el treball autònom i en equip, l'aplicació dels aprenentatges en contextos reals, i l'ús sistemàtic de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.
- i) Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.
- j) Utilitzar el valencià, el castellà i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d' ensenyament, valorant les possibilitats comunicatives de totes estes llengües.

D'acord amb el que estableix l'article 4 del Reial decret 243/2022:

- 1. El batxillerat té com a finalitat proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i aptitud. Així mateix, aquesta etapa haurà de permetre l'adquisició i l'assoliment de les competències indispensables per al futur formatiu i professional, i capacitar per a l'accés a l'educació superior.
- 2. El batxillerat ha de preparar per a l'itinerari acadèmic o professional posterior, proporcionar una sòlida cultura integral i aportar interès pel coneixement, pel treball i per l'aprenentatge i rigor en la feina.

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els i les alumnes les capacitats que els permeten:

1. Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
2. Consolidar una maduresa personal, afectiva, sexual i social que els permeta actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar l'esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no-discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
4. Aferrar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
5. Dominar, tant en l'expressió oral com en l'escripta, el valencià i el castellà.
6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
8. Conèixer i valorar críticament les diferents realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
9. Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
10. Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com aferrar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
11. Aferrar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
12. Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
13. Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Aferrar els hàbits d'activitats físicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, i com a mitjà de desenvolupament personal i social.
14. Aferrar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.
15. Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.
16. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals.

2. CONTRIBUTIÓ DE LES ÀREES A LES COMPETÈNCIES CLAU.

- **Competència en comunicació lingüística.**
- **Competència plurilingüe**
- **Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria**
- **Competència digital.**
- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.**

- **Competència ciutadana**
- **Competència emprenedora.**
- **Competència en consciència i expressió cultural**

Respecte a la contribució de les àrees a l'adquisició de les competències clau, l'àrea d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual contribueix al desenrotllament de totes, atès el seu caràcter integrador.

En primer lloc, l'àrea desenrotlla plenament la competència de consciència i expressions culturals, vehiculant l'expressió creativa d'idees, experiències i emocions a través de les arts gràficoplàstiques, visuals i audiovisuals, donant importància als valors estètics, a les habilitats de cooperació, i a la utilització de tècniques i recursos dels llenguatges artístics.

També es treballa l'habilitat per a comparar les opinions creatives i les manifestacions artístiques d'un mateix i dels altres, fomentant l'esperit crític, una actitud oberta i respectuosa, la creativitat i l'interès per participar en la vida cultural dins i fora del recinte escolar, així com per cultivar les pròpies capacitats estètiques, per mitjà de l'expressió artística. Té gran rellevància en esta àrea l'estudi de les manifestacions artístiques, l'apreciació i el gaudi, així com la presa de consciència de la importància de l'herència cultural en arts plàstiques, fotografia, cine i videocreació.

Una actitud oberta a la diversitat de manifestacions de l'expressió cultural i artística ens portarà a comprendre la cultura pròpia, a respectar el nostre patrimoni i a tindre un sentiment d'identitat.

L'adquisició de la competència digital en esta àrea s'evidencia en els continguts del currículum relatiu a l'entorn audiovisual i multimèdia i, en particular, el món de la imatge que la dita informació incorpora. A més, l'ús de les TIC i dels recursos tecnològics específics no sols suposa una ferramenta potent per a produir creacions visuals i audiovisuals sinó que, al seu torn, millora l'aprenentatge competencial tecnològic.

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia es treballen transversalment a tota l'àrea, en especial en el bloc de dibuix tècnic i la geometria

L'alumne maneja conceptes de proporció, mesures i escales, relació amb el medi i procediments relacionats amb el mètode científic com l'observació, l'experimentació i el descobriment i la reflexió, i l'anàlisi posterior. Així mateix, introdueix valors de sostenibilitat i reciclatge quant a l'ús de materials per a la creació d'obres pròpies, i la conservació del patrimoni cultural.

D'altra banda, el treball d'expressió gràfica, plàstica, visual i audiovisual incideix en la seua tendència natural a la comunicació i en el desenrotllament de la competència en comunicació lingüística: s'expressen conceptes, pensaments, sentiments, fets i opinió. Esta interacció de l'alumnat, així com la disposició al diàleg crític i constructiu, afavorixen la convivència. Junt amb tot això, l'àrea aporta un vocabulari específic que enriqueix l'adquisició de terminologia conceptual i anima a utilitzar les tres llengües del nostre sistema educatiu, amb la qual cosa potencia el plurilingüisme.

A la competència per a aprendre a aprendre, es contribueix afavorint la reflexió sobre els processos i l'experimentació creativa, ja que implica la presa de consciència sobre les pròpies capacitats i recursos, així com l'acceptació dels propis errors com a instrument de millora. L'àrea també incideix en la formació de codis ètics que preparen l'alumnat com a futurs ciutadans.

L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual col·labora en l'adquisició de la competència de sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor, atès que tot procés de creació suposa convertir una idea en un producte. En este sentit, fomenta el desenrotllament d'estratègies de planificació, de previsió de recursos, d'anticipació i d'avaluació de resultats. Tot este procés, junt amb l'esperit creatiu, l'experimentació, la investigació i l'autocrítica fomenten la iniciativa i l'autonomia personal i l'esperit emprenedor.

Esta matèria constitueix un bon vehicle per a desenrotllar la competència social i cívica. En la mesura que la creació artística supose un treball en equip, es promouran actituds de respecte, tolerància, cooperació, flexibilitat, i es contribuirà a l'adquisició d'habilitats socials.

D'altra banda, el treball amb ferramentes pròpies del llenguatge visual, que induïxen al pensament creatiu i a l'expressió d'emocions, vivències i idees, proporciona experiències directament relacionades amb la diversitat de respostes davant d'un mateix estímul i l'acceptació de les diferències.

Per a tota l'àrea es planteja un bloc transversal de coneixements, que comprèn elements com ara el foment del treball cooperatiu, el respecte pel medi ambient, la valoració de l'orde i la neteja en el treball, la planificació del procés creatiu, el respecte pel treball dels altres, el reconeixement del diàleg com a vehicle de consens i l'ús de les noves tecnologies amb un sentit ètic de probitat acadèmica. Les competències clau que es recullen en el Perfil d'eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la citada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establits en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el Perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic. Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau.

1.1.1 Competències específiques

Competència específica 1.

Identificar i analitzar la presència del dibuix en les diverses manifestacions culturals i artístiques valorant la seua aportació a totes aquestes, així com a altres àmbits disciplinars.

Aquesta competència afavoreix el concepte de dibuix, interpretant-se com una forma de pensament i representació en tota la societat. Per això, identificar i analitzar la seua presència en les manifestacions o creacions artístiques de qualsevol lloc o època ajudaria l'alumnat a valorar-ho com una eina universal de coneixement, d'observació, de reflexió, de representació i d'expressió. El dibuix conté l'essència de l'ésser humà, és representatiu del seu autor o autora i per això, té un valor autònom com a obra d'art.

A més, reconèixer la pluralitat d'usos del dibuix vincularia l'alumnat amb diversos àmbits disciplinars, siguen aquests artístics o científics, concebant el dibuix com una eina interdisciplinària i afavorint el pensament crític sobre les seues funcions i intencionalitats. Durant el primer curs seria esperable que l'alumnat coneguera les referències artístiques fins a la història contemporània per a aprofundir en aquesta última etapa durant el segon curs. A més, caldria esperar que l'alumnat estudiara durant el primer curs els cànons de bellesa al llarg de la història de l'art per a així durant el segon curs poder aconseguir l'objectiu de la superació d'estereotips, i s'aprofundisca en la definició anatòmica de la figura humana.

A més, durant el primer curs de Dibuix Artístic, l'alumnat hauria d'adquirir un bagatge de cultura audiovisual a través de les referències artístiques que li permeten, en segon curs, usar-lo a la seua voluntat i valorar-lo com a patrimoni cultural, prestant especial atenció a referències d'artistes femenines, tant històriques com contemporànies.

Finalment, és un objectiu ineludible del Dibuix Artístic que l'alumnat conjugara l'anàlisi amb el coneixement, mantenint una postura oberta i respectuosa, que afavoriria la consecució d'una consciència visual i el desenvolupament del delit en l'experiència estètica davant qualsevol manifestació cultural o artística.

Competència específica 2.

Realitzar dibuixos a mà alçada, esbossos i encaixos, d'acord amb els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual, interpretant la realitat i expressant idees, sentiments i emocions en obres de creació artística individuals o col·lectives.

Aquesta competència busca desenvolupar en l'alumnat la capacitat d'interpretar la realitat o expressar idees pròpies a través del dibuix a mà alçada, integrant en aquest fet els conceptes de proporció, composició i percepció visual.

A través de l'experimentació pràctica, l'alumnat aprendria a incorporar i integrar els diferents fonaments de la proporció, la composició i la percepció en la seua identitat artística personal. El desenvolupament d'aquesta competència promouria l'adquisició de recursos per a

representar propostes gràfiques de manera sensible mitjançant el desenvolupament d'esbossos, croquis i anotacions a mà alçada i al natural.

Durant el primer curs l'alumnat es desenvoluparà amb el dibuix a mà alçada per a la representació d'idees, conceptes o emocions, i treballaria sobre els fonaments de la composició i de la percepció visual a partir d'obres de referència, bidimensionals o tridimensionals. En el segon curs l'alumnat aprofundiria en el treball de l'esbós i el dibuix a mà alçada, transferint els aspectes fonamentals d'aquesta fase inicial del treball a les creacions artístiques definitives dels seus processos creatius. A més, en finalitzar l'etapa de batxiller, l'alumnat hauria de poder emprar amb personalitat i destresa comunicativa el dibuix a mà alçada, així com poder fer servir els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual amb finalitat expressiva.

Competència específica 3.

Elaborar propostes gràfiques i artístiques amb intenció expressiva o comunicativa emprant els elements del llenguatge visual amb esperit crític.

Aquesta competència posa l'èmfasi en la generació de propostes visuals que empren els fonaments i els elements del llenguatge visual. L'alumnat de Dibuix Artístic I seria capaç d'elaborar a final del curs propostes gràfiques fent servir la forma: punt, recta i pla, i alguns fonaments del color, ja que partim dels coneixements previs que l'alumnat tindria després de finalitzar l'assignatura de tercer curs d'Educació Plàstica Visual i Audiovisual. L'alumnat de Dibuix Artístic II aprofundiria en tots aquests elements que es posen en pràctica durant el primer curs, i a més ampliaria tant en els continguts de color com en els relatius a la textura.

En finalitzar l'etapa de batxiller, l'alumnat hauria de ser capaç de fer servir amb personalitat i propietat qualsevol element bàsic del llenguatge visual, així com combinar-los de la manera més adequada segons la seua intenció comunicativa.

Competència específica 4.

Representar el volum i la perspectiva en suports bidimensionals, analitzant el contrast de llums i ombres propis del clarobscur tant en obres de referència com en creacions artístiques.

Aquesta competència al·ludeix a la importància de representar el volum sobre un suport bidimensional mitjançant el dibuix. A través del desenvolupament d'aquesta competència, l'alumnat sabria representar en el primer curs espais i objectes en tres dimensions, mitjançant l'anàlisi de la forma dels objectes o espais, i la interacció de les llums, les ombres i els seus contrastos. D'aquesta manera, l'alumnat seria capaç de representar peces tridimensionals, mitjançant la tècnica del clarobscur, i començaria a emprar la perspectiva com a mitjà de representació i apropiació de l'espai. A més, l'alumnat practicaria l'anàlisi de la forma d'objectes i espais seguint obres i models de referència, tant bidimensionals com tridimensionals, i començaria amb la representació del clarobscur, així com també s'introduiria en la representació de la perspectiva.

En el segon curs, l'alumnat aprofundiria en aquestes habilitats i hauria de ser capaç de representar el volum amb destresa, així com d'aprofundir en les valoracions tonals, en els contrastos de llums i ombres i en l'aplicació de la perspectiva cònica en diferents àmbits disciplinars, tant des de l'anàlisi com especialment en obres de creació pròpies.

Competència específica 5.

Experimentar amb les tècniques d'expressió artística, tradicionals, contemporànies i digitals, buscant diverses possibilitats en la realització de produccions gràfiques i projectes artístics, atesos els criteris de sostenibilitat i consum responsable.

Aquesta competència defineix la importància del procés d'experimentació amb diferents tècniques de dibuix, a partir d'uns coneixements bàsics i un catàleg d'eines, mitjans i suports, recollits en el currículum de la matèria d'Educació Plàstica Visual i Audiovisual de 3r d'ESO, amb independència que algun estudiant haguera pogut cursar l'optativa de 4t curs.

Per això, a través del desenvolupament d'aquesta competència, l'alumnat identificaria en primer lloc les possibilitats d'ús i expressives d'aquestes tècniques, i posteriorment seleccionaria les més afins a les seues intencions, explorant solucions creatives i alternatives en les representacions gràfiques que es plantegen i innovant en el seu ús per a aconseguir resultats personals.

D'aquesta manera, l'alumnat de Dibuix Artístic I finalitzaria el curs coneixent les propietats de diverses tècniques i suports, els seus usos

i compatibilitats, i hauria realitzat creacions artístiques emprant aquestes tècniques.

D'igual manera, en Dibuix Artístic II, seria possible per a l'alumnat innovar en l'ús, experimentant amb les tècniques amb un objectiu personal, i han de ser capaços de plasmar identitat i personalitat amb els mitjans emprats.

Competència específica 6.

Expressar idees, sentiments i emocions creant discursos visuals argumentats, planificant el procés de treball i prestant especial atenció en aquests a la promoció dels drets humans, la igualtat de gènere i el respecte a la diversitat.

Aquesta competència al·ludeix a la importància del procés de treball en els projectes de creació artística així com al producte final, i a la determinació del dibuix com a mètode fonamental per a elaborar-los. A través d'aquesta competència, en finalitzar l'etapa de batxiller, l'alumnat seria capaç d'argumentar les seues decisions en qualsevol projecte que implique un procés de creació, interpretant a més que la creació artística no és fruit de la casualitat, sinó d'un mètode ordenat de treball, en el qual les fases d'ideació, d'experimentació i de desenvolupament, són tangibles i formen part també del resultat final de l'obra.

A més, l'alumnat aprendria a argumentar les seues obres fonamentant-se en la base dels drets democràtics, justificant la integració, la col·laboració i el respecte.

Amb aquesta competència s'enriquiria també a l'alumnat a l'hora de generar propostes col·lectives, ja que la creació de projectes d'aquesta índole va més enllà de la producció material de les obres, perquè en el seu desenvolupament es requereixen habilitats d'argumentació de les idees, la reflexió i l'anàlisi de tot el procés.

La utilització conscient i adequada del llenguatge específic de la matèria per part de l'alumnat contribuiria a l'elaboració de discursos clars i precisos, propiciaria un aprenentatge significatiu, i a més contribuiria al desenvolupament del pensament propi, crític i divergent, beneficiant-se així de la interacció que es produeix en les propostes col·lectives, tant en el sentit de l'organització com del producte final, independentment de l'àmbit en el qual es treballa.

CRITERIS D'AVUACIÓ:

CE1 (COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 1). Identificar i analitzar la presència del dibuix en les diverses manifestacions culturals i artístiques valorant la seua aportació a totes aquestes, així com a altres àmbits disciplinars.

CRITERI 1.1. Reconéixer la funció del dibuix com a llenguatge universal, identificant-lo en diferents manifestacions culturals i artístiques.

CRITERI 1.2. Analitzar el llenguatge, les tècniques i

SABERS BÀSICS.

Els sabers bàsics de les matèries de Dibuix Artístic I i II s'han seleccionat d'acord amb aquells que es consideren imprescindibles per a adquirir les competències específiques i s'han organitzat en set blocs, en els quals es va aprofundint al llarg dels dos cursos de Batxillerat. Els sabers dels diferents blocs s'han distribuït assenyalant els que són comuns a tots dos cursos i aquells que es treballarien només en un d'aquests. Així, durant el primer curs l'alumnat podrà conèixer les tècniques, materials i suports, indagar en l'ús dels mateixos i experimentar amb aquests coneixements per a començar amb la creació artística, i en segon es completen els sabers bàsics i s'aprofundeix en l'expressió artística, personal i en l'ús del dibuix com a base dels processos creatius.

Bloc 1. Concepte i història del dibuix.

En el primer bloc "Concepte i història del dibuix", es proposa un acostament al dibuix com a mitjà d'expressió, que ha tingut un paper fonamental en la història de l'art, la generació del patrimoni cultural, i que està íntimament lligat a diversos àmbits disciplinars com és l'estudi i representació de l'entorn natural o construït, o de la figura humana.

Bloc 2. L'expressió gràfica i els seus recursos elementals.

En el segon bloc "L'expressió gràfica i els seus recursos elementals", es facilita a l'alumnat una formació

procediments del dibuix en diferents propostes artístiques, identificant els canvis produïts en elles segons les diferents etapes històriques.

CRITERI 1.3. Indagar en els cànons i proporcions de l'anatomia humana al llarg de la història, valorant el dibuix com a eina per a la representació del cos humà i la seua diversitat.

CE2. Realitzar dibuixos a mà alçada, esbossos i encaixos, d'acord amb els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual, interpretant la realitat i expressant idees, sentiments i emocions en obres de creació artística individuals o col·lectives.

C2.1. Fer servir el dibuix a mà alçada i l'esbós com a eina integrant l'encaix i la proporció en obres de referència, bidimensionals o tridimensionals.

C2.2. Identificar els fonaments de la composició analitzant obres de referència, bidimensionals o tridimensionals.

C2.3. Analitzar obres de referència d'acord amb els mecanismes de la percepció visual, les seues lleis i principis.

C2.4 Experimentar amb els principis de la composició i

preparatòria sobre els elements propis de l'expressió gràfica i el seu llenguatge, a través de les seues qualitats comunicatives, i es pretén fomentar l'ús de les mateixes com a mitjà d'expressió. En el primer curs d'una manera més pràctica, i en el segon curs amb intencions comunicatives, aprofundint en els continguts del primer curs i dotant a les obres d'identitat personal amb finalitats expressives.

Bloc 3. La percepció visual.

En el tercer bloc "La percepció visual", s'estableixen les relacions del dibuix amb els mecanismes de percepció de la realitat, fonamental per a observar amb atenció, i poder així, recrear idees i entendre el món amb una visió global. En el primer curs es treballa sobre les nocions bàsiques a partir del perfil d'eixida de l'alumnat en EPVA de 3r d'ESO, i en el segon curs s'aprofundeix en la percepció visual lligada a altres blocs, com per exemple el del color, la composició, o la retentiva visual.

Bloc 4. Composició i ordenació de l'espai.

En el quart bloc "Composició i ordenació de l'espai", s'al·ludeix als principis bàsics per a la generació d'obres artístiques, des de la perspectiva del dibuix. S'integra a més el dibuix com a mètode de treball, d'anàlisi i de síntesi de la realitat. En aquest bloc també es relaciona el dibuix amb altres disciplines, especialment en el segon curs, com és la fotografia.

Bloc 5. El volum: la llum, el clarobscur i la perspectiva.

El cinquè bloc En el quart bloc "El volum: La llum, el clarobscur i la perspectiva" s'aproxima a l'alumnat a l'observació, anàlisi i representació de l'espai tridimensional, relacionant-lo tant amb obres d'art, com amb l'espai construït, la naturalesa, el paisatge o l'arquitectura.

Bloc 6. Materials i tècniques d'expressió artística.

El sisè bloc "Materials i tècniques d'expressió artística", proporciona a l'alumnat els coneixements sobre els elements amb els quals començar a treballar, la seua compatibilitat, els seus usos tradicionals i contemporanis, inclosos els mitjans digitals. En aquest bloc és fonamental, a més, la vinculació amb alguns dels desafiaments del segle XXI, com són la gestió dels residus, l'impacte mediambiental dels materials que es fan servir, el consum responsable.

Bloc 7: Projectes gràfics individuals i col·laboratius.

El setè bloc, "Projectes gràfics individuals i col·laboratius", engloba aquells coneixements, destreses i actituds necessàries per a posar en pràctica els sabers d'altres blocs aplicats a la generació de projectes artístics de diferent índole, inclosos els treballs interdisciplinaris. En aquest bloc s'integra a més la importància del dibuix com a base d'un mètode de treball ordenat, especialment per a les disciplines artístiques, la integració de les referències culturals com a argument en la creació artística, i la planificació de les fases d'un projecte.

ordenació dels elements en l'espai, emprant-los amb intencions comunicatives i expressives en produccions artístiques individuals o col·lectives.

CE3. Elaborar propostes gràfiques i artístiques amb intenció expressiva o comunicativa emprant els elements del llenguatge visual amb esperit crític.

C3.1 Reconéixer els elements del llenguatge visual atenent la seua diversitat i les seues possibilitats expressives.

C3.2 Fer servir els elements del llenguatge visual: punt, línia, pla i color, entre altres, en l'anàlisi d'obres de referència.

C3.3 Aplicar la teoria del color i els seus usos culturals en l'anàlisi d'obres de referència i fer-la servir en creacions individuals o col·lectives.

C3.4 Integrar els elements del llenguatge visual realitzant produccions artístiques individuals o col·lectives.

CE4. Representar el volum i la perspectiva en suports bidimensionals, analitzant el contrast de llums i ombres propis del clarobscur tant en obres de referència com en creacions artístiques.

C4.1 Fer servir els fonaments

bàsics del clarobscur en la representació del volum en obres bidimensionals.

C4.2 Reproduir obres de referència analitzant la forma, i els conceptes de contrast i clarobscur.

C4.3 Representar el volum en creacions artístiques individuals o col·lectives experimentant els fonaments bàsics del clarobscur.

C4.4 Descriure l'espai tridimensional aplicant la perspectiva en el dibuix.

CE5. Experimentar amb les tècniques d'expressió artística, tradicionals, contemporànies i digitals, buscant diverses possibilitats en la realització de produccions gràfiques i projectes artístics reflexionant sobre la sostenibilitat i el consum responsable.

C5.1 Identificar les diferents tècniques, eines, i suports, distingint les seues compatibilitats i apreciant les seues possibilitats expressives.

C5.2 Experimentar amb diferents tècniques, eines i suports, representant la realitat o analitzant referències artístiques.

C5.3 Indagar en les diferents tècniques, eines i suports en la creació d'obres artístiques atenent el seu impacte mediambiental.

C5.4 Fer servir eines digitals aplicades al dibuix i al disseny per a la creació de productes artístics.

CE6. Expressar idees, sentiments i emocions creant discursos visuals argumentats, planificant el procés de treball i prestant especial atenció en aquests a la promoció dels drets humans, la igualtat de gènere i el respecte a la diversitat.

C6.1 Emprar la terminologia específica de l'àrea per a argumentar la intenció expressiva.

C6.2 Fer servir la pràctica creativa per a comunicar i expressar idees, sentiments i emocions, valorant el procés i el resultat final.

C6.3 Planificar el procés creatiu, individual o col·lectiu, aplicant un mètode de treball estructurat i ordenat.

C6.4 Reproduir obres de referència, incloses les contemporànies, analitzant els valors d'igualtat de gènere i el respecte a la diversitat.

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

INSTRUMENTS DE RECOLLIDATGE DE INFORMACIÓ:

- Activitats inicials, de desenvolupament i de síntesi.
- Exercicis pràctics
- Làmines pràctiques
- Exàmens
- Treballs d'ampliació voluntari.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ QUANTITATIVA I QUALITATIVA:

ASPECTES AVALUABLES		PROCEDIMENTS	INSTRUMENTS	CRITERIS QUALIFICACIÓ	
APRENTATGES PRÀCTICS	Connexió i comprensió	Activitats inicials	Anotacions (quadern professora)	2,5%	35%
	Aplicació i anàlisi	Activitats de desenvolupament	Fitxes de seguiment	30%	
	Avaluació i creació	Activitats de síntesi	Rúbrica	2,5%	
APRENTATGES TEÒRICS	Continguts teòrics	Proves objectives trimestrals	Exàmens	1,25%	60%
AUTO-REGULACIÓ DEL PROCÉS D' APRENTATGE	Presa de consciència de què i com aprenen	Autoavaluació i coavaluació	Rutines de pensament		
			Rúbrica		2,5%
	Organització i evolució del treball	Autoavaluació	Portafoli	1,25%	2,5%
APRENTATGES PER A LA CONVIVÈNCIA	Respecte a les normes de l' aula	Observació	Llista d' acarament	1,25%	
			Llistat de faltes		
		Contribució a l' ambient de treball	Observació	Llista d' acarament	1,25%

Mesures de resposta educativa per a la inclusió

INCLUSIÓ EDUCATIVA (DUA)	
Formes d' implicació	- Facilem l 'elecció individual en l'elecció de la temàtica del producte a desenvolupar, encara que donem pistes. - Ressaltem metes i objectius i fomentem la col·laboració.

- Proporcionem **diferents instruments** d '**autoavaluació**.

**Formes de
representació**

- **Complementem** la informació de l'aula amb recursos diversos a la plataforma digital.
- Guiem el procés d'aprenentatge amb **activitats seqüenciades**.

**Formes d' acció i
expressió**

- Proposem **activitats variades** que permeten diferents formes d' **interacció** i de **recursos** per resoldre-les (gràfics, textuais, d'ordenació d'informació, etc.)

Curs acadèmic: IES Nº 5 2024-25

Departament: DIBUIX

**1. Concreció curricular
de la matèria:**

DIBUIX TÈCNIC I 1r DE BATXILLERAT

**1.1 Elements curriculars
del nivell:**

BATXILLERAT

1. OBJECTIUS I FINS GENERALS DE BATXILLERAT.

- a) Aprofundir en l'acció educativa, per a proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que els permeten desenrotllar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència.
- b) Capacitar l'alumnat per a accedir a l'educació superior.
- c) Dotar l'alumnat d'una formació i uns coneixements generals en relació amb les competències de caràcter més transversal; junt amb una preparació especialitzada, en el marc de la modalitat, i si és el cas via, de Batxillerat triada.
- d) Consolidar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i de respecte pels altres.
- e) Consolidar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l' esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l' alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.
- f) Potenciar la participació activa i democràtica de l'alumnat en l'aula i en el centre, així com en l'exercici de drets i obligacions.
- g) Desenrotllar metodologies didàctiques actives i innovadores que incloguen l'ús de mètodes i tècniques d'investigació per part de l'alumnat per a aprendre per si mateix, el treball autònom i en equip, l'aplicació dels aprenentatges en contextos reals, i l'ús sistemàtic de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.
- i) Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.
- j) Utilitzar el valencià, el castellà i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d' ensenyament, valorant les possibilitats comunicatives de totes estes llengües.

D'acord amb el que estableix l'article 4 del Reial decret 243/2022:

- 1. El batxillerat té com a finalitat proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i aptitud. Així mateix, aquesta etapa haurà de permetre l'adquisició i l'assoliment de les competències indispensables per al futur formatiu i professional, i capacitar per a l'accés a l'educació superior.
- 2. El batxillerat ha de preparar per a l'itinerari acadèmic o professional posterior, proporcionar una sòlida cultura integral i aportar interès pel coneixement, pel treball i per l'aprenentatge i rigor en la feina.

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els i les alumnes les capacitats que els permeten:

1. Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
2. Consolidar una maduresa personal, afectiva, sexual i social que els permeta actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar l'esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no-discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
4. Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
5. Dominar, tant en l'expressió oral com en l'escripta, el valencià i el castellà.
6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
8. Conèixer i valorar críticament les diferents realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
9. Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
10. Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
11. Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
12. Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
13. Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Afermar els hàbits d'activitats físicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, i com a mitjà de desenvolupament personal i social.
14. Afermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.
15. Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.
16. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals.

2. CONTRIBUCIÓ DE LES ÀREES A LES COMPETÈNCIES CLAU.

- **Competència en comunicació lingüística.**
- **Competència plurilingüe**
- **Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria**
- **Competència digital.**
- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.**

- **Competència ciutadana**
- **Competència emprenedora.**
- **Competència en consciència i expressió cultural**

Respecte a la contribució de les àrees a l'adquisició de les competències clau, l'àrea d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual contribueix al desenrotllament de totes, atès el seu caràcter integrador.

En primer lloc, l'àrea desenrotlla plenament la competència de consciència i expressions culturals, vehiculant l'expressió creativa d'idees, experiències i emocions a través de les arts gràficoplàstiques, visuals i audiovisuals, donant importància als valors estètics, a les habilitats de cooperació, i a la utilització de tècniques i recursos dels llenguatges artístics.

També es treballa l'habilitat per a comparar les opinions creatives i les manifestacions artístiques d'un mateix i dels altres, fomentant l'esperit crític, una actitud oberta i respectuosa, la creativitat i l'interès per participar en la vida cultural dins i fora del recinte escolar, així com per cultivar les pròpies capacitats estètiques, per mitjà de l'expressió artística. Té gran rellevància en esta àrea l'estudi de les manifestacions artístiques, l'apreciació i el gaudi, així com la presa de consciència de la importància de l'herència cultural en arts plàstiques, fotografia, cine i videocreació.

Una actitud oberta a la diversitat de manifestacions de l'expressió cultural i artística ens portarà a comprendre la cultura pròpia, a respectar el nostre patrimoni i a tindre un sentiment d'identitat.

L'adquisició de la competència digital en esta àrea s'evidencia en els continguts del currículum relatiu a l'entorn audiovisual i multimèdia i, en particular, el món de la imatge que la dita informació incorpora. A més, l'ús de les TIC i dels recursos tecnològics específics no sols suposa una ferramenta potent per a produir creacions visuals i audiovisuals sinó que, al seu torn, millora l'aprenentatge competencial tecnològic.

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia es treballen transversalment a tota l'àrea, en especial en el bloc de dibuix tècnic i la geometria

L'alumne maneja conceptes de proporció, mesures i escales, relació amb el medi i procediments relacionats amb el mètode científic com l'observació, l'experimentació i el descobriment i la reflexió, i l'anàlisi posterior. Així mateix, introdueix valors de sostenibilitat i reciclatge quant a l'ús de materials per a la creació d'obres pròpies, i la conservació del patrimoni cultural.

D'altra banda, el treball d'expressió gràfica, plàstica, visual i audiovisual incideix en la seua tendència natural a la comunicació i en el desenrotllament de la competència en comunicació lingüística: s'expressen conceptes, pensaments, sentiments, fets i opinió. Esta interacció de l'alumnat, així com la disposició al diàleg crític i constructiu, afavorixen la convivència. Junt amb tot això, l'àrea aporta un vocabulari específic que enriqueix l'adquisició de terminologia conceptual i anima a utilitzar les tres llengües del nostre sistema educatiu, amb la qual cosa potencia el plurilingüisme.

A la competència per a aprendre a aprendre, es contribueix afavorint la reflexió sobre els processos i l'experimentació creativa, ja que implica la presa de consciència sobre les pròpies capacitats i recursos, així com l'acceptació dels propis errors com a instrument de millora. L'àrea també incideix en la formació de codis ètics que preparen l'alumnat com a futurs ciutadans.

L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual col·labora en l'adquisició de la competència de sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor, atès que tot procés de creació suposa convertir una idea en un producte. En este sentit, fomenta el desenrotllament d'estratègies de planificació, de previsió de recursos, d'anticipació i d'avaluació de resultats. Tot este procés, junt amb l'esperit creatiu, l'experimentació, la investigació i l'autocrítica fomenten la iniciativa i l'autonomia personal i l'esperit emprenedor.

Esta matèria constitueix un bon vehicle per a desenrotllar la competència social i cívica. En la mesura que la creació artística supose un treball en equip, es promouran actituds de respecte, tolerància, cooperació, flexibilitat, i es contribuirà a l'adquisició d'habilitats socials.

D'altra banda, el treball amb ferramentes pròpies del llenguatge visual, que induïxen al pensament creatiu i a l'expressió d'emocions, vivències i idees, proporciona experiències directament relacionades amb la diversitat de respostes davant d'un mateix estímul i l'acceptació de les diferències.

Per a tota l'àrea es planteja un bloc transversal de coneixements, que comprèn elements com ara el foment del treball cooperatiu, el respecte pel medi ambient, la valoració de l'orde i la neteja en el treball, la planificació del procés creatiu, el respecte pel treball dels altres, el reconeixement del diàleg com a vehicle de consens i l'ús de les noves tecnologies amb un sentit ètic de probitat acadèmica. Les competències clau que es recullen en el Perfil d'eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la citada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establits en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el Perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic. Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau.

1.1.1 Competències específiques

Competència específica 1

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

Descripció de la competència 1

El dibuix tècnic es troba present en obres d'arquitectura, enginyeria i creacions artístiques de tots els temps. Suposa una eina bàsica tant per a la seua concepció i producció com també per a la seua expressió artística. L'anàlisi i estudi fonamental de les estructures i elements geomètrics d'obres del passat i present, des del respecte a la diversitat personal i cultural, contribueix al procés d'apreciació i disseny d'objectes i espais que posseïsquen rigor tècnic i sensibilitat expressiva.

Aquesta anàlisi implica el coneixement previ de construccions geomètriques fonamentals on subjauen operacions matemàtiques, al costat de polígons, corbes, tangències i els principals sistemes de representació espacial, i la indagació en la seua aplicació en diferents èpoques històriques. D'altra banda, es classifiquen els principals instruments de dibuix tècnic i les seues possibilitats, així com la seua correspondència en aplicacions CAD, des d'un posicionament crític, ètic i responsable de la cultura digital.

La vinculació del dibuix amb les matemàtiques en els variats elements geomètrics analitzats permet connectar amb la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM).

L'alumnat hauria d'identificar formes geomètriques en peces industrials d'una certa complexitat, i recrear-ne algunes, així com seleccionar l'instrumental de dibuix tècnic més adequat, comparant-lo amb les possibilitats de programari de disseny assistit per ordinador.

Competència específica 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, utilitzant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

Descripció de la competència 2

Aquesta competència aborda l'estudi de la geometria plana aplicada al dibuix arquitectònic i d'enginyeria a través de conceptes, propietats, relacions i construccions fonamentals. Proporciona eines per a la resolució de problemes matemàtics de manera gràfica, aplicant mètodes inductius i deductius amb rigor i valorant aspectes com la precisió, la claredat i el treball ben fet.

La gradual dificultat dels traçats bàsics en la geometria mètrica resulta fonamental per a anar avançant en construccions cada vegada més complexes de figures planes, fins a arribar a transformacions lligades al concepte de projecció espacial.

També aquesta competència afavoreix el perfil competencial STEM de l'alumnat, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la seua aplicació en solucions pràctiques.

L'alumnat hauria de manejar amb destresa traçats geomètrics més complexos, transformacions avançant en el concepte de projecció, amb l'objectiu de projectar els seus propis dibuixos amb prou claredat i exactitud, guanyant en autonomia i desenvolupant la seua identitat personal.

Competència específica 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, valorant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.

Descripció de la competència 3

Els sistemes de representació de la geometria descriptiva són necessaris en tots els processos constructius, ja que qualsevol procés projectual requereix el coneixement dels mètodes que permeten determinar, a partir de la seua representació, les seues vertaderes magnituds, formes i relacions espacials entre aquestes.

Dominar els diferents sistemes de representació a través de la conversió de les tres dimensions de l'espai en les dues del plànol-dibuix ofereix múltiples possibilitats de representació per a tot projecte gràfic, valorant les àrees d'aplicació més habituals. El programari digital de recreació 3D és de gran ajuda per a entendre el dibuix de sòlids polièdrics o de revolució i mètodes gràfics com el gir o abatiment. El treball amb els sistemes gràfics de representació condueix a solucions creatives i col·lectives, reflexionant sobre el resultat obtingut. Aquesta competència específica es vincula amb la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria per la seua contribució a la resolució de construccions d'ordre lògic en la recreació espacial. La competència digital té la seua cabuda en l'ús de les TIC i programes de disseny pel fet que indaga en els principis bàsics de cada sistema, així com en l'estudi de posicions característiques de sòlids.

L'alumnat hauria d'experimentar amb la representació de sòlids, valorant la interrelació entre sistemes de representació gràfica i el seu caràcter de reversibilitat.

Competència específica 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

Descripció de la competència 4

La normalització i delineació de peces industrials suposen la principal aplicació del sistema dièdric de representació, en què el croquis exerceix un paper essencial en la projecció inicial. Per tant, l'alumnat ha de conèixer una sèrie de convencions i normes per a dibuix tècnic que estableixen el codi fiable i inequívoc que connecta projectista, fabricant i usuari d'un determinat disseny.

La documentació gràfica de producte comprén la fase d'esbós o croquis, les vistes mínimes necessàries per a interpretar-la i l'acotació de mesures, i anirà des del dibuix de peces individuals manejant diferents escales fins a conjunts mecànics més complexos.

Aquesta competència específica connecta amb l'emprenedora mitjançant el procés de creació d'idees, prototips i solucions amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics i reflexionant al llarg de tota l'experiència, considerant-la una oportunitat d'aprendre.

La competència matemàtica es fomenta en l'alumnat amb l'ús d'escales gràfiques en els plànols de peces industrials, convencionalisme indispensable per a tot projecte gràfic d'objecte real.

L'alumnat hauria de desenvolupar projectes normalitzats de peces i plànols de taller, combinant disseny, ecologia i sostenibilitat, amb sentit crític i reflexionant sobre la idoneïtat de les propostes i treballant en equip.

Competència específica 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

Descripció de la competència 5

La conversió digital de les eines de disseny en la societat actual condueix al seu obligat estudi en projectes d'enginyeria i arquitectura. Les solucions gràfiques basades en la precisió, la claredat i la rapidesa dels sistemes CAD exigeixen la recreació espacial i les construccions en pla. Aquesta competència suposa una iniciació a l'ús i aprofitament de les eines digitals de disseny assistit per ordinador, tant en dibuix vectorial de dues dimensions dins de l'àmbit de la geometria mètrica, com en tres dimensions connectant amb la representativa.

Aquesta alfabetització digital requereix una anàlisi crítica i desglossar tota la seua potencialitat, avaluant riscos i actuant en coherència. Aquesta competència també està lligada a la competència personal, social i d'aprendre a aprendre, en la qual formar part d'un projecte col·lectiu implica desenvolupar empatia i generositat des d'una perspectiva àmplia i diversa, conjuminant esforços per a un aprofitament comú.

L'alumnat hauria d'elaborar dissenys digitals a partir de formes primitives amb vista a presentacions de projectes en grup, en què la planificació del treball col·laboratiu vertebrava el sentit del producte final.

CRITERIS D'AVUACIÓ:

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 1

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

- Relacionar les matemàtiques i el dibuix geomètric, valorant la seua importància en diferents camps com l'arquitectura, l'enginyeria o altres

SABERS BÀSICS:

Els sabers bàsics recullen aquells continguts que són imprescindibles per a adquirir les competències específiques i s'organitzen entorn de dos blocs interrelacionats. Com la matèria està present en els dos cursos del Batxillerat, s'ha dissenyat la corresponent gradació segons la seua progressiva dificultat. Cada bloc es divideix en subblocs i aquests, al seu torn, en grups temàtics. En el bloc "Geometria mètrica" es presenten els sabers relacionats amb la resolució de problemes sobre el pla, des d'una perspectiva històrica i en els diferents contextos en els quals està present: arquitectura, enginyeria i arts plàstiques. També es planteja la relació del dibuix tècnic i les matemàtiques i l'ús de la terminologia pròpia d'aquest àmbit disciplinari. En el bloc "Geometria projectiva i normalització. Sistemes AD" es recullen els sabers necessaris per a representar gràficament la realitat espacial, expressar amb precisió les solucions a un problema constructiu o interpretar-les per a la seua execució. Així, s'hi inclouen els diferents sistemes de representació, les normes UNO i ISO, i els sistemes CAD.

BLOC 1. GEOMETRIA MÈTRICA.

B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic CE1, CE2, CE3, CE51r	DT I	DT II
G1. Breu recorregut històric		
Tales, Pitàgores, Euclides, Hipàtia d'Alexandria	X	

àmbits artístics al llarg de la història.

- Identificar estructures geomètriques bàsiques a partir de referents arquitectònics del nostre patrimoni monumental.
- Manejar correctament els principals instruments de dibuix tècnic, distingint la seua funció i terminologia específica.
- Comparar la presència del dibuix geomètric en diferents cultures i relacionar-lo amb el context social, des d'una perspectiva de gènere entre altres.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

- Solucionar gràficament càlculs matemàtics i transformacions bàsiques aplicant

La geometria en l'arquitectura i l'enginyeria des de la Revolució Industrial. Els avanços en el desenvolupament tecnològic i en les tècniques digitals aplicades a la construcció de noves formes Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic, mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.	X	X
G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics		
Elements geomètrics en conjunts arquitectònics de diferents èpoques i estils Geometria en les arts plàstiques Formes geomètriques en peces industrials.	X X X	 X
G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia		
Instrumental tradicional. Principals eines i usos Programari de disseny assistit per ordinador. Comparativa amb eines tradicionals Terminologia específica de la matèria	X X	 X
G4. Actituds		
Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques Identificació de construccions de dibuix tècnic en peces industrials	X X	X X
B.1.2. Construccions geomètriques CE1, CE2, CE5	DT I	DT II
G1. Llocs geomètrics		
Operacions bàsiques amb segments i angles Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals Potència d'un punt respecte a una circumferència. Eix radical i centre radical	X X X	 X
G2. Transformacions geomètriques		
Isomètriques i isogonals: translació, gir, simetria i homotècia Projectives: homologia i afinitat. Inversió	X X	 X
G3. Polígons		
Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció Equivalència entre polígons	X X	X X
G4. Tangències i corbes		
Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense Tangències mitjançant potència i inversió Corbes tècniques. Ovals i ovoides. Espirals Corbes còniques: el·lipse, hipèrbola i paràbola. Rectes tangents. Traçat amb eines digitals i sense	X X X	X X X
G5. Actituds		

conceptes i propietats de la geometria plana.

- Traçar gràficament construccions poligonals basant-se en les seues propietats i mostrant interès per la precisió, claredat i netedat.
- Resoldre amb precisió exercicis de tangències mitjançant tècniques gràfiques i digitals.
- Construir corbes tècniques lligades al concepte de tangència amb precisió en els diferents enllaços.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.

- Representar elements bàsics en l'espai mitjançant sistema dièdric, determinant la seua relació de pertinença, posició i distància.
- Solucionar problemes

Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat en les execucions	X	X
Resolució de tangències i corbes amb programari digital	X	X

BLOC 2. GEOMETRIA PROJECTIVA I NORMALITZACIÓ.SISTEMES CAD.

B.2.1. Sistemes de representacióCE1, CE2, CE3, CE5	DT I	DT II
G1. Sistema dièdric		
Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences	X	X
Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies	X	X
Abatiments, girs i canvis de pla. Vertaderes magnituds. Figures contingudes en plans		X
Poliedres: tetraedre, hexaedre i octaedre		X
Superfícies radiades: piràmides i prismes. Seccions planes		X
Cossos de revolució rectes: cons i cilindres		X
G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic		
Perspectives isomètrica i cavallera. Eixos i coeficients de reducció.	X	X
Elements bàsics: punt, recta i pla	X	
Representació de figures i sòlids senzills	X	
Representació de sòlids amb corbes		X
G3. Sistema acotat		
Fonaments i elements bàsics	X	
Resolució de problemes de cobertes senzilles		X
Representació de perfils o seccions de terreny a partir de les seues corbes de nivell		
G4. Sistema cònic		
Fonaments i elements del sistema. Perspectiva frontal i obliqua.	X	
Representació de figures planes		
Representació de sòlids i formes tridimensionals a partir de les seues vistes dièdriques		X
G5. Aplicacions digitals		
Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació	X	X
Representacions físiques i virtuals de poliedres platònics		X
B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectesCE2, CE3, CE4, CE5	DT I	DT II
G.1.Normalització		
Escales gràfiques. Construcció i ús	X	X
Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO.	X	X
Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica		

d'intersecció, paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies en sistema dièdric.

- Definir elements i figures planes en sistema axonomètric i cònic, valorant la seua importància com a mètodes de representació espacial.
- Representar i interpretar elements bàsics en el sistema acotat fent ús dels seus fonaments.
- Valorar el rigor gràfic de les representacions i les aplicacions digitals basades en sistemes de representació.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

- Documentar gràficament objectes senzills mitjançant les seues vistes acotades aplicant la normativa UNO i ISO en la utilització de sintaxis,

Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació	X	X
Representació de cossos i peces industrials senzilles	X	
Croquis i plànols de taller. Talls, seccions i ruptures		X
G2. Projectes de col·laboració		
Disseny, ecologia i sostenibilitat	X	
Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte d'enginyeria o arquitectònic senzill		X
Plans de muntatge senzills. Elaboració i interpretació		X
G3. Sistemes CAD		
Aplicacions vectorials 2D-3D. Eines i taulers bàsics	X	
Fonaments de disseny de peces en tres dimensions	X	
Modelatge de caixa. Operacions bàsiques amb primitives		X
Aplicacions de treball en grup per a conformar peces complexes a partir d'altres més senzilles		X
G4. Actituds		
Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu	X	X
Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup	X	X
Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat	X	X

escales i formats, valorant la importància d'usar un llenguatge tècnic comú.

- Utilitzar el croquis i l'esbós com a elements de reflexió en l'aproximació i la indagació d'alternatives i solucions als processos de treball.
- Apreciar la netedat i claredat dels traçats, respectant les vistes mínimes necessàries.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

- Crear figures planes mitjançant programes informàtics de dibuix vectorial usant les eines que aporten i les tècniques associades.
- Representar digitalment sòlids tridimensionals mitjançant eines digitals 3D bàsiques.

- Dissenyar peces buscant la netedat i claredat de formes, utilitzant les eines CAD més adequades.

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

INSTRUMENTS DE RECOLLIDAT DE INFORMACIÓ:

- Activitats inicials, de desenvolupament i de síntesi.
- Exercicis pràctics
- Làmines pràctiques
- Exàmens
- Treballs d'ampliació voluntari.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ QUANTITATIVA I QUALITATIVA:

ASPECTES AVALUABLES		PROCEDIMENTS	INSTRUMENTS	CRITERIS QUALIFICACIÓ	
APRENTATGES PRÀCTICS	Connexió i comprensió	Activitats inicials	Anotacions (quadern professora)	2,5%	35%
	Aplicació i anàlisi	Activitats de desenvolupament	Fitxes de seguiment	30%	
	Avaluació i creació	Activitats de síntesi	Rúbrica	2,5%	
APRENTATGES TEÒRICS	Continguts teòrics	Proves objectives trimestrals	Exàmens		60%
AUTO-REGULACIÓ DEL PROCÉS D' APRENTATGE	Presa de consciència de què i com aprenen	Autoavaluació i coavaluació	Rutines de pensament	1,25%	2,5%
	Organització i evolució del treball	Autoavaluació	Rúbrica		
APRENTATGES PER A LA CONVIVÈNCIA	Respecte a les normes de l' aula	Observació	Llista d' acarament	1,25%	2,5%
	Contribució a l' ambient de treball	Observació	Llistat de faltes		
			Llista d' acarament	1,25%	

Mesures de resposta
educativa per a la inclusió

INCLUSIÓ EDUCATIVA (DUA)	
Formes d' implicació	- Facilitem l 'elecció individual en l'elecció de la temàtica del producte a desenvolupar, encara que donem pistes. - Ressaltem metes i objectius i fomentem la col·laboració. - Proporcionem diferents instruments d 'autoavaluació.
Formes de representació	- Complementem la informació de l'aula amb recursos diversos a la plataforma digital. - Guiem el procés d'aprenentatge amb activitats seqüenciades.
Formes d' acció i expressió	- Proponem activitats variades que permeten diferents formes d' interacció i de recursos per resoldre-les (gràfics, textuais, d'ordenació d'informació, etc.)

Curs acadèmic: IES Nº 5 2024-25

Departament: DIBUIX

**1. Concreció curricular
de la matèria:**

DIBUIX TÈCNIC II 2n DE BATXILLERAT

**1.1 Elements curriculars
del nivell:**

BATXILLERAT

1. OBJECTIUS I FINS GENERALS DE BATXILLERAT.

- a) Aprofundir en l'acció educativa, per a proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que els permeten desenrotllar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència.
- b) Capacitar l'alumnat per a accedir a l'educació superior.
- c) Dotar l'alumnat d'una formació i uns coneixements generals en relació amb les competències de caràcter més transversal; junt amb una preparació especialitzada, en el marc de la modalitat, i si és el cas via, de Batxillerat triada.
- d) Consolidar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i de respecte pels altres.
- e) Consolidar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l' esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l' alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.
- f) Potenciar la participació activa i democràtica de l'alumnat en l'aula i en el centre, així com en l'exercici de drets i obligacions.
- g) Desenrotllar metodologies didàctiques actives i innovadores que incloguen l'ús de mètodes i tècniques d'investigació per part de l'alumnat per a aprendre per si mateix, el treball autònom i en equip, l'aplicació dels aprenentatges en contextos reals, i l'ús sistemàtic de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.
- i) Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.
- j) Utilitzar el valencià, el castellà i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d' ensenyament, valorant les possibilitats comunicatives de totes estes llengües.

D'acord amb el que estableix l'article 4 del Reial decret 243/2022:

- 1. El batxillerat té com a finalitat proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i aptitud. Així mateix, aquesta etapa haurà de permetre l'adquisició i l'assoliment de les competències indispensables per al futur formatiu i professional, i capacitar per a l'accés a l'educació superior.
- 2. El batxillerat ha de preparar per a l'itinerari acadèmic o professional posterior, proporcionar una sòlida cultura integral i aportar interès pel coneixement, pel treball i per l'aprenentatge i rigor en la feina.

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els i les alumnes les capacitats que els permeten:

1. Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
2. Consolidar una maduresa personal, afectiva, sexual i social que els permeta actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar l'esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no-discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
4. Aferrar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
5. Dominar, tant en l'expressió oral com en l'escrita, el valencià i el castellà.
6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
8. Conèixer i valorar críticament les diferents realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
9. Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
10. Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com aferrar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
11. Aferrar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
12. Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
13. Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Aferrar els hàbits d'activitats físicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, i com a mitjà de desenvolupament personal i social.
14. Aferrar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.
15. Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.
16. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals.

2. CONTRIBUCIÓ DE LES ÀREES A LES COMPETÈNCIES CLAU.

- **Competència en comunicació lingüística.**
- **Competència plurilingüe**
- **Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria**
- **Competència digital.**
- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.**

- **Competència ciutadana**
- **Competència emprenedora.**
- **Competència en consciència i expressió cultural**

Respecte a la contribució de les àrees a l'adquisició de les competències clau, l'àrea d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual contribueix al desenrotllament de totes, atès el seu caràcter integrador.

En primer lloc, l'àrea desenrotlla plenament la competència de consciència i expressions culturals, vehiculant l'expressió creativa d'idees, experiències i emocions a través de les arts gràficoplàstiques, visuals i audiovisuals, donant importància als valors estètics, a les habilitats de cooperació, i a la utilització de tècniques i recursos dels llenguatges artístics.

També es treballa l'habilitat per a comparar les opinions creatives i les manifestacions artístiques d'un mateix i dels altres, fomentant l'esperit crític, una actitud oberta i respectuosa, la creativitat i l'interès per participar en la vida cultural dins i fora del recinte escolar, així com per cultivar les pròpies capacitats estètiques, per mitjà de l'expressió artística. Té gran rellevància en esta àrea l'estudi de les manifestacions artístiques, l'apreciació i el gaudi, així com la presa de consciència de la importància de l'herència cultural en arts plàstiques, fotografia, cine i videocreació.

Una actitud oberta a la diversitat de manifestacions de l'expressió cultural i artística ens portarà a comprendre la cultura pròpia, a respectar el nostre patrimoni i a tindre un sentiment d'identitat.

L'adquisició de la competència digital en esta àrea s'evidencia en els continguts del currículum relatiu a l'entorn audiovisual i multimèdia i, en particular, el món de la imatge que la dita informació incorpora. A més, l'ús de les TIC i dels recursos tecnològics específics no sols suposa una ferramenta potent per a produir creacions visuals i audiovisuals sinó que, al seu torn, millora l'aprenentatge competencial tecnològic.

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia es treballen transversalment a tota l'àrea, en especial en el bloc de dibuix tècnic i la geometria

L'alumne maneja conceptes de proporció, mesures i escales, relació amb el medi i procediments relacionats amb el mètode científic com l'observació, l'experimentació i el descobriment i la reflexió, i l'anàlisi posterior. Així mateix, introdueix valors de sostenibilitat i reciclatge quant a l'ús de materials per a la creació d'obres pròpies, i la conservació del patrimoni cultural.

D'altra banda, el treball d'expressió gràfica, plàstica, visual i audiovisual incideix en la seua tendència natural a la comunicació i en el desenrotllament de la competència en comunicació lingüística: s'expressen conceptes, pensaments, sentiments, fets i opinió. Esta interacció de l'alumnat, així com la disposició al diàleg crític i constructiu, afavorixen la convivència. Junt amb tot això, l'àrea aporta un vocabulari específic que enriqueix l'adquisició de terminologia conceptual i anima a utilitzar les tres llengües del nostre sistema educatiu, amb la qual cosa potencia el plurilingüisme.

A la competència per a aprendre a aprendre, es contribueix afavorint la reflexió sobre els processos i l'experimentació creativa, ja que implica la presa de consciència sobre les pròpies capacitats i recursos, així com l'acceptació dels propis errors com a instrument de millora. L'àrea també incideix en la formació de codis ètics que preparen l'alumnat com a futurs ciutadans.

L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual col·labora en l'adquisició de la competència de sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor, atès que tot procés de creació suposa convertir una idea en un producte. En este sentit, fomenta el desenrotllament d'estratègies de planificació, de previsió de recursos, d'anticipació i d'avaluació de resultats. Tot este procés, junt amb l'esperit creatiu, l'experimentació, la investigació i l'autocrítica fomenten la iniciativa i l'autonomia personal i l'esperit emprenedor.

Esta matèria constitueix un bon vehicle per a desenrotllar la competència social i cívica. En la mesura que la creació artística supose un treball en equip, es promouran actituds de respecte, tolerància, cooperació, flexibilitat, i es contribuirà a l'adquisició d'habilitats socials.

D'altra banda, el treball amb ferramentes pròpies del llenguatge visual, que induïxen al pensament creatiu i a l'expressió d'emocions, vivències i idees, proporciona experiències directament relacionades amb la diversitat de respostes davant d'un mateix estímul i l'acceptació de les diferències.

Per a tota l'àrea es planteja un bloc transversal de coneixements, que comprèn elements com ara el foment del treball cooperatiu, el respecte pel medi ambient, la valoració de l'orde i la neteja en el treball, la planificació del procés creatiu, el respecte pel treball dels altres, el reconeixement del diàleg com a vehicle de consens i l'ús de les noves tecnologies amb un sentit ètic de probitat acadèmica. Les competències clau que es recullen en el Perfil d'eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la citada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establits en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el Perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic. Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau.

1.1.1 Competències específiques

Competència específica 1

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

Descripció de la competència 1

El dibuix tècnic es troba present en obres d'arquitectura, enginyeria i creacions artístiques de tots els temps. Suposa una eina bàsica tant per a la seua concepció i producció com també per a la seua expressió artística. L'anàlisi i estudi fonamental de les estructures i elements geomètrics d'obres del passat i present, des del respecte a la diversitat personal i cultural, contribueix al procés d'apreciació i disseny d'objectes i espais que posseïsquen rigor tècnic i sensibilitat expressiva.

Aquesta anàlisi implica el coneixement previ de construccions geomètriques fonamentals on subjauen operacions matemàtiques, al costat de polígons, corbes, tangències i els principals sistemes de representació espacial, i la indagació en la seua aplicació en diferents èpoques històriques. D'altra banda, es classifiquen els principals instruments de dibuix tècnic i les seues possibilitats, així com la seua correspondència en aplicacions CAD, des d'un posicionament crític, ètic i responsable de la cultura digital.

La vinculació del dibuix amb les matemàtiques en els variats elements geomètrics analitzats permet connectar amb la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM).

L'alumnat hauria d'identificar formes geomètriques en peces industrials d'una certa complexitat, i recrear-ne algunes, així com seleccionar l'instrumental de dibuix tècnic més adequat, comparant-lo amb les possibilitats de programari de disseny assistit per ordinador.

Competència específica 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, utilitzant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

Descripció de la competència 2

Aquesta competència aborda l'estudi de la geometria plana aplicada al dibuix arquitectònic i d'enginyeria a través de conceptes, propietats, relacions i construccions fonamentals. Proporciona eines per a la resolució de problemes matemàtics de manera gràfica, aplicant mètodes inductius i deductius amb rigor i valorant aspectes com la precisió, la claredat i el treball ben fet.

La gradual dificultat dels traçats bàsics en la geometria mètrica resulta fonamental per a anar avançant en construccions cada vegada més complexes de figures planes, fins a arribar a transformacions lligades al concepte de projecció espacial.

També aquesta competència afavoreix el perfil competencial STEM de l'alumnat, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la seua aplicació en solucions pràctiques.

L'alumnat hauria de manejar amb destresa traçats geomètrics més complexos, transformacions avançant en el concepte de projecció, amb l'objectiu de projectar els seus propis dibuixos amb prou claredat i exactitud, guanyant en autonomia i desenvolupant la seua identitat personal.

Competència específica 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, valorant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.

Descripció de la competència 3

Els sistemes de representació de la geometria descriptiva són necessaris en tots els processos constructius, ja que qualsevol procés projectual requereix el coneixement dels mètodes que permeten determinar, a partir de la seua representació, les seues vertaderes magnituds, formes i relacions espacials entre aquestes.

Dominar els diferents sistemes de representació a través de la conversió de les tres dimensions de l'espai en les dues del plànol-dibuix ofereix múltiples possibilitats de representació per a tot projecte gràfic, valorant les àrees d'aplicació més habituals. El programari digital de recreació 3D és de gran ajuda per a entendre el dibuix de sòlids polièdrics o de revolució i mètodes gràfics com el gir o abatiment. El treball amb els sistemes gràfics de representació condueix a solucions creatives i col·lectives, reflexionant sobre el resultat obtingut. Aquesta competència específica es vincula amb la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria per la seua contribució a la resolució de construccions d'ordre lògic en la recreació espacial. La competència digital té la seua cabuda en l'ús de les TIC i programes de disseny pel fet que indaga en els principis bàsics de cada sistema, així com en l'estudi de posicions característiques de sòlids.

L'alumnat hauria d'experimentar amb la representació de sòlids, valorant la interrelació entre sistemes de representació gràfica i el seu caràcter de reversibilitat.

Competència específica 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

Descripció de la competència 4

La normalització i delineació de peces industrials suposen la principal aplicació del sistema dièdric de representació, en què el croquis exerceix un paper essencial en la projecció inicial. Per tant, l'alumnat ha de conèixer una sèrie de convencions i normes per a dibuix tècnic que estableixen el codi fiable i inequívoc que connecta projectista, fabricant i usuari d'un determinat disseny.

La documentació gràfica de producte comprén la fase d'esbós o croquis, les vistes mínimes necessàries per a interpretar-la i l'acotació de mesures, i anirà des del dibuix de peces individuals manejant diferents escales fins a conjunts mecànics més complexos.

Aquesta competència específica connecta amb l'emprenedora mitjançant el procés de creació d'idees, prototips i solucions amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics i reflexionant al llarg de tota l'experiència, considerant-la una oportunitat d'aprendre.

La competència matemàtica es fomenta en l'alumnat amb l'ús d'escales gràfiques en els plànols de peces industrials, convencionalisme indispensable per a tot projecte gràfic d'objecte real.

L'alumnat hauria de desenvolupar projectes normalitzats de peces i plànols de taller, combinant disseny, ecologia i sostenibilitat, amb sentit crític i reflexionant sobre la idoneïtat de les propostes i treballant en equip.

Competència específica 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

Descripció de la competència 5

La conversió digital de les eines de disseny en la societat actual condueix al seu obligat estudi en projectes d'enginyeria i arquitectura. Les solucions gràfiques basades en la precisió, la claredat i la rapidesa dels sistemes CAD exigeixen la recreació espacial i les construccions en pla. Aquesta competència suposa una iniciació a l'ús i aprofitament de les eines digitals de disseny assistit per ordinador, tant en dibuix vectorial de dues dimensions dins de l'àmbit de la geometria mètrica, com en tres dimensions connectant amb la representativa.

Aquesta alfabetització digital requereix una anàlisi crítica i desglossar tota la seua potencialitat, avaluant riscos i actuant en coherència. Aquesta competència també està lligada a la competència personal, social i d'aprendre a aprendre, en la qual formar part d'un projecte col·lectiu implica desenvolupar empatia i generositat des d'una perspectiva àmplia i diversa, conjuminant esforços per a un aprofitament comú.

L'alumnat hauria d'elaborar dissenys digitals a partir de formes primitives amb vista a presentacions de projectes en grup, en què la planificació del treball col·laboratiu vertebrava el sentit del producte final.

CRITERIS D'AVUACIÓ:

- Competència específica 1**

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural. Analitzar l'evolució de les estructures geomètriques i dels elements tècnics en l'arquitectura i

SABERS BÀSICS:

Els sabers bàsics recullen aquells continguts que són imprescindibles per a adquirir les competències específiques i s'organitzen entorn de dos blocs interrelacionats. Com la matèria està present en els dos cursos del Batxillerat, s'ha dissenyat la corresponent gradació segons la seua progressiva dificultat. Cada bloc es divideix en subblocs i aquests, al seu torn, en grups temàtics.

En el bloc "Geometria mètrica" es presenten els sabers relacionats amb la resolució de problemes sobre el pla, des d'una perspectiva històrica i en els diferents contextos en els quals està present: arquitectura, enginyeria i arts plàstiques. També es planteja la relació del dibuix tècnic i les matemàtiques i l'ús de la terminologia pròpia d'aquest àmbit disciplinari.

En el bloc "Geometria projectiva i normalització. Sistemes AD" es recullen els sabers necessaris per a representar gràficament la realitat espacial, expressar amb precisió les solucions a un problema constructiu o interpretar-les per a la seua execució. Així, s'hi inclouen els diferents sistemes de representació, les normes UNO i ISO, i els sistemes CAD.

BLOC 1. GEOMETRIA MÈTRICA.

B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic CE1, CE2, CE3, CE51r	DT I	DT II
G1. Breu recorregut històric		
Tales, Pitàgores, Euclides, Hipàtia d'Alexandria	X	

enginyeria contemporànies, valorant la influència del progrés tecnològic i de les tècniques digitals de representació i modelatge. Identificar i recrear construccions geomètriques en peces industrials del nostre entorn, valorant l'aplicació pràctica del dibuix tècnic. Comparar instruments, material i terminologia de dibuix tècnic amb eines de programari digital de disseny.

• **Competència específica 2**

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics. Resoldre figures planes aplicant transformacions geomètriques i

La geometria en l'arquitectura i l'enginyeria des de la Revolució Industrial. Els avanços en el desenvolupament tecnològic i en les tècniques digitals aplicades a la construcció de noves formes Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic, mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.	X	X
G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics		
Elements geomètrics en conjunts arquitectònics de diferents èpoques i estils Geometria en les arts plàstiques Formes geomètriques en peces industrials.	X X X	 X
G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia		
Instrumental tradicional. Principals eines i usos Programari de disseny assistit per ordinador. Comparativa amb eines tradicionals Terminologia específica de la matèria	X X	 X
G4. Actituds		
Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques Identificació de construccions de dibuix tècnic en peces industrials	X X	 X
B.1.2. Construccions geomètriques CE1, CE2, CE5	DT I	DT II
G1. Llocs geomètrics		
Operacions bàsiques amb segments i angles Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals Potència d'un punt respecte a una circumferència. Eix radical i centre radical	X X X	 X X
G2. Transformacions geomètriques		
Isomètriques i isogonals: translació, gir, simetria i homotècia Projectives: homologia i afinitat. Inversió	X X	 X
G3. Polígons		
Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció Equivalència entre polígons	X X	 X
G4. Tangències i corbes		
Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense Tangències mitjançant potència i inversió Corbes tècniques. Ovals i ovoides. Espirals Corbes còniques: el·lipse, hipèrbola i paràbola. Rectes tangents. Traçat amb eines digitals i sense	X X X	 X X
G5. Actituds		

valorant la seua utilitat en els sistemes de representació. Construir polígons amb equivalència d'àrees, aplicant proporcionalitat i valorant la claredat i netedat dels dibuixos. Resoldre tangències aplicant els conceptes de potència i inversió, valorant la precisió del traçat gràfic i digital. Traçar corbes còniques i les seues rectes tangents aplicant propietats i mètodes de construcció amb eines digitals i sense.

- **Competència específica 3**

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics. Resoldre problemes geomètrics mitjançant abatiments, girs i

Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat en les execucions	X	X
Resolució de tangències i corbes amb programari digital	X	X

BLOC 2. GEOMETRIA PROJECTIVA I NORMALITZACIÓ.SISTEMES CAD.

B.2.1. Sistemes de representacióCE1, CE2, CE3, CE5	DT I	DT II
G1. Sistema dièdric		
Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences	X	X
Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies	X	X
Abatiments, girs i canvis de pla. Vertaderes magnituds. Figures contingudes en plans		X
Poliedres: tetraedre, hexaedre i octaedre		
Superfícies radiades: piràmides i prismes. Seccions planes		X
Cossos de revolució rectes: cons i cilindres		X
G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic		
Perspectives isomètrica i cavallera. Eixos i coeficients de reducció.	X	X
Elements bàsics: punt, recta i pla	X	
Representació de figures i sòlids senzills	X	
Representació de sòlids amb corbes		X
G3. Sistema acotat		
Fonaments i elements bàsics	X	
Resolució de problemes de cobertes senzilles		X
Representació de perfils o seccions de terreny a partir de les seues corbes de nivell		
G4. Sistema cònic		
Fonaments i elements del sistema. Perspectiva frontal i obliqua.	X	
Representació de figures planes		
Representació de sòlids i formes tridimensionals a partir de les seues vistes dièdriques		X
G5. Aplicacions digitals		
Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació	X	X
Representacions físiques i virtuals de poliedres platònics		X
B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectesCE2, CE3, CE4, CE5	DT I	DT II
G.1.Normalització		
Escales gràfiques. Construcció i ús	X	X
Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO.	X	X
Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica		

canvis de pla, i obtindre vertaderes magnituds. Representar cossos geomètrics i de revolució aplicant els fonaments del sistema dièdric, així com seccions planes en aquests. Recrear la realitat tridimensional mitjançant la representació de sòlids en perspectives axonomètriques i còniques, utilitzant els coneixements específics d'aquests sistemes de representació. Desenvolupar projectes gràfics senzills d'arquitectura o topografia mitjançant el sistema acotat. Valorar el rigor gràfic de les representacions i la recreació digital de sòlids.

- **Competència específica 4**

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO

Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació	X	X
Representació de cossos i peces industrials senzilles	X	X
Croquis i plànols de taller. Talls, seccions i ruptures		X
G2. Projectes de col·laboració		
Disseny, ecologia i sostenibilitat	X	
Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte d'enginyeria o arquitectònic senzill		X
Plans de muntatge senzills. Elaboració i interpretació		X
G3. Sistemes CAD		
Aplicacions vectorials 2D-3D. Eines i taulers bàsics	X	
Fonaments de disseny de peces en tres dimensions	X	
Modelatge de caixa. Operacions bàsiques amb primitives		X
Aplicacions de treball en grup per a conformar peces complexes a partir d'altres més senzilles		X
G4. Actituds		
Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu	X	X
Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup	X	X
Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat	X	X

de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

Elaborar la documentació gràfica apropiada per a projectes de diferents camps, formalitzant i definint dissenys tècnics de realització i plànols de conjunt, segons la normativa UNO i ISO.

Emprar croquis per a l'estudi de talls, seccions i ruptures en el disseny de peces industrials.

Valorar la netedat, claredat i resolució de la delineació normalitzada.

- **Competència específica 5**

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

Representar objectes

i construccions mitjançant aplicacions CAD, valorant les possibilitats que aquestes eines aporten al dibuix i al treball col·laboratiu. Recrear virtualment peces en tres dimensions aplicant operacions algebraïques entre primitives per a la presentació de projectes en grup. Dissenyar digitalment conjunts mecànics cuidant la presentació, la claredat i la simplicitat del producte final, així com la documentació tècnica necessària.

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

INSTRUMENTS DE RECOLLIDAT DE INFORMACIÓ:

- Activitats inicials, de desenvolupament i de síntesi.
- Exercicis pràctics
- Làmines pràctiques
- Exàmens
- Treballs d'ampliació voluntari.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ QUANTITATIVA I QUALITATIVA:

ASPECTES AVALUABLES		PROCEDIMENTS	INSTRUMENTS	CRITERIS QUALIFICACIÓ	
APRENTATGES PRÀCTICS	Connexió i comprensió	Activitats inicials	Anotacions (quadern professora)	2,5%	35%
	Aplicació i anàlisi	Activitats de desenvolupament	Fitxes de seguiment	30%	
	Avaluació i creació	Activitats de síntesi	Rúbrica	2,5%	
APRENTATGES	Continguts	Proves objectives	Exàmens		60%

TEÒRICS	teòrics	trimestrals			
AUTO-REGULACIÓ DEL PROCÉS D' APRENTATGE	Presa de consciència de què i com aprenen	Autoavaluació i coavaluació	Rutines de pensament	1,25%	2,5%
	Organització i evolució del treball	Autoavaluació	Portafoli	1,25%	
	Respecte a les normes de l' aula	Observació	Llista d' acarament	1,25%	
APRENTATGES PER A LA CONVIVÈNCIA	Contribució a l' ambient de treball	Observació	Llistat de faltes		2,5%
			Llista d' acarament	1,25%	

Mesures de resposta educativa per a la inclusió

INCLUSIÓ EDUCATIVA (DUA)	
Formes d' implicació	- Facilitem l' 'elecció individual en l'elecció de la temàtica del producte a desenvolupar, encara que donem pistes. - Ressaltem metes i objectius i fomentem la col·laboració. - Proporcionem diferents instruments d' 'autoavaluació.
Formes de representació	- Complementem la informació de l'aula amb recursos diversos a la plataforma digital. - Guiem el procés d'aprenentatge amb activitats seqüenciades.
Formes d' acció i expressió	- Proposem activitats variades que permeten diferents formes d' interacció i de recursos per resoldre-les (gràfics, textuais, d'ordenació d'informació, etc.)